

PROFESJONALNIE O RANACH DLA SPECJALISTÓW

INFORANEK

PLUS

NUMER 1(8)/2018

ISSN 2353-9097

ZAMKNIĘTE MIEJSCE OPEROWANE I cINPWT

10

MIĘKKOŚĆ I DOPASOWANIE KAŻDEGO DNIA

4

POLSKIE TOWARZYSTWO
LECZENIA RAN

ConvaTec

OD REDAKCJI

Drodzy Czytelnicy,

Przekazujemy w Państwa ręce kolejny numer naszego pisma. Część artykułów obejmuje tematykę podciśnieniowej terapii ran – NPWT (Negative Pressure Wound Therapy), a druga poświęcona jest leczeniu ran z zastosowaniem opatrunków specjalistycznych.

Tym razem na naszych łamach przedstawiamy Państwu redaktora naczelnego czasopisma „Negative Pressure Wound Therapy” prof. dr hab. n. med. Tomasza Banasiewicza, chirurga i zwolennika stosowania podciśnieniowej terapii ran w wielu, różnych wskazaniach.

Obecnie podciśnieniowa terapia ran ma kolejne, potwierdzone naukowo wskazania – profilaktyka zakażenia miejsca operowanego, zwłaszcza w przypadku procedur i pacjentów z wysokim ryzykiem infekcji – przedstawiamy ten temat w artykule zatytułowanym „Zamknięte miejsce operowane i ciNPWT”.

Katarzyna Tomkiewicz i Barbara Szulecka, autorki kolejnego z przedstawianych artykułów pt. „Uniwersalność w pracy pielęgniarki to podstawa” uważają, że „połączenie umiejętności z zakresu pielęgnacji stomii, właściwego doboru sprzętu stomijnego oraz wiedzy z zakresu leczenia ran powinna posiadać każda pielęgniarka stomijna.” Jak ważny to problem, świadczą statystyki, które mówią, że miejscowe powikłania stomii występują u prawie 70% osób żyjących ze stomią.

Monika Aleksy – Polipowska w artykule pt. „Czy warto? Studium przypadku – kikut po amputacji kończyny dolnej” opisała wspólną, z pacjentką i jej rodziną, walkę o wygojenie kikuta po amputacji kończyny dolnej. Zapraszam do zapoznania się także z drugim artykułem autorstwa Pani Moniki, przedstawiającym nowy opatrunek Foam Lite™ ConvaTec na podstawie jej własnych obserwacji.

W artykule „Opieka długoterminowa - kontynuacja leczenia poszpitalnego” autorstwa Agaty Marciniuk znajdziecie Państwo opis przypadku, który najlepiej obrazuje jak ważne jest by osoby zajmujące się leczeniem ran były odpowiednio przygotowane do właściwego postępowania nie tylko z raną. Autorka zwraca uwagę na rolę żywienia, edukacji i kontynuacji opieki nad pacjentem po wypisie ze szpitala.

W przypadku jakichkolwiek pytań, uwag lub sugestii proszę o kontakt na adres e-mail: malgorzata.budynek@convatec.com.

Życzę owocnej lektury.
Pozdrawiam serdecznie,

Małgorzata Budynek
Redaktor Naczelna

SPIS TREŚCI

OKIEM EKSPERTA

- NPWT – podciśnieniowa terapia ran i ważny element zapobiegania zakażeniu miejsca operowanego.....3

AKTUALNOŚCI

- Miękość i dopasowanie każdego dnia.....4
- Aktualności ze świata.....5

INSPIRACJE

- Chirurgia, to rozważania dotyczące strachu i odpowiedzialności.....6

GOJENIE RAN

- KIEDY NIEMOŻLIWE STAJE SIĘ MOŻLIWE - System do terapii podciśnieniowej Avelle™ - NOWOŚĆ w portfolio produktów zaawansowanego leczenia ran.....8
- Zamknięte miejsce operowane i ciNPWT.....10
- Leczenie odleżyn u pacjenta po udarze mózgu.....12

CIEKAWY PRZYPADKI

- Terapia podciśnieniowa w trybie ambulatoryjnym.....14
- Czy warto? Studium przypadku – kikut po amputacji kończyny dolnej.....19
- Opieka długoterminowa – kontynuacja leczenia poszpitalnego.....21
- Uniwersalność w pracy pielęgniarki to podstawa.....23

ADRESY SPECJALISTYCZNYCH CENTRÓW LECZENIA RAN.....26

GDZIE KUPIĆ OPATRUNKI?.....29

Bezpłatny magazyn. Ukazuje się dwa razy w roku.

Redaktor naczelny: Małgorzata Budynek
Redakcja: Karolina Burska, Małgorzata Chwiłkowska, Barbara Szulecka
Adres redakcji: ConvaTec Polska Sp. z o.o.
Al. Armii Ludowej 26,
00-609 Warszawa

Prenumerata: Bezpłatną prenumeratę można zamawiać, pobierając kupon prenumeraty ze strony www.mojarana.pl lub dzwoniąc pod bezpłatny numer infolinii 800 120 093

Wydawca: ConvaTec Polska Sp. z o.o.
Al. Armii Ludowej 26,
00-609 Warszawa
tel. (22) 579 66 50, faks (22) 579 66 44

© 2018 Copyright by ConvaTec Polska Sp. z o.o.
Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tego magazynu nie może być kopiowana ani odtwarzana w jakiegokolwiek formie i przy użyciu jakichkolwiek środków bez pisemnej zgody Wydawcy.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść artykułów sponsorowanych dostarczonych do redakcji oraz reklam zleconych przez reklamodawców.

Bezpłatna infolinia: **800 120 093**
E-mail: dzial.pomocy@convatec.com

www.convatec.pl
www.mojarana.pl

NPWT – PODCIŚNIENIOWA TERAPIA RAN I WAŻNY ELEMENT ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIU MIEJSCA OPEROWANEGO

prof. dr hab. n. med. Maria T. Szewczyk

Kierownik Katedry i Zakładu Pielęgniarstwa Chirurgicznego i Leczenia Ran Przewlekłych
WNoZ CM w Bydgoszczy, UMK

Wykorzystanie podciśnieniowej terapii leczenia ran (NPWT – Negative Pressure Wound Therapy), w miejscowym leczeniu ran przewlekłych i urazowych ma już wieloletnią tradycję. Wskazania i przeciwwskazania do stosowania NPWT ewoluują na przestrzeni lat, podobnie jak wykorzystywane w niej systemy i opatrunki. Korzyści jakie daje NPWT są udowodnione w wielu badaniach. Najczęściej podkreśla się że: stymuluje angiogenezę i proliferację komórek, co ma istotny wpływ na ziarninowanie, zwiększa lokalny przepływ krwi, zmniejsza obrzęk i napięcie tkanek, ogranicza ryzyko zakażenia i tym samym pozwala na wcześniejsze zamknięcie rany.

W ostatnich latach coraz częściej podciśnieniowa terapia ran stosowana jest także jako jeden z ważnych elementów zapobiegania zakażeniu miejsca operowanego (SSI – Surgical Site Infection). Pojawiło się nawet nowe określenie – ciNPWT (closed incision Negative Wound Therapy). „ciNPWT – podciśnieniowa terapia zamkniętego miejsca operowanego” odnosi się do dowolnego typu NPWT zastosowanego na zamkniętą ranę operacyjną.¹ Dowody naukowe pokazują, że ciNPWT pomaga zmniejszyć napięcie boczne, występowanie krwaków i surowiczaków, a dodatkowo eliminuje obrzęk tkankowy.^{2,3} Zmniejsza to ryzyko zakażenia i rozejścia się rany, dzięki utrzymywaniu zamkniętej linii cięcia chirurgicznego.⁴

W metaanalizie badań pokazujących wpływ NPWT na gojenie się rany chirurgicznej wykazano, że terapia podciśnieniowa stosowana na zamknięte rany operacyjne nie tylko poprawia jakość blizny, ale okazała się również skuteczna w zmniejszaniu odsetka zakażeń miejsc operowanych, liczby powstających surowiczaków/krwaków i przypadków rozejścia rany.⁵ W konsensusie wypracowanym przez grono ekspertów WUWHS (Światowa Unia Towarzystw Leczenia

Ran) zaleca się stosowanie ciNPWT ze względu na to, że wiele dowodów naukowych przemawia za skutecznością terapii podciśnieniowej w leczeniu ran chirurgicznych. Podkreślono także, że aktualnie wiele badań klinicznych z randomizacją jest w toku, a w kilku przypadkach opublikowano już ich protokoły.⁶

Literatura

1. Willy C, et al. Closed incision negative pressure therapy: international multidisciplinary consensus recommendations. *Int Wound J* 2017; 14:385–398.
2. Scalise A, Calamita R, Tartaglione C, et al. Improving wound healing and preventing surgical site complications of closed surgical incisions: a possible role of incisional negative pressure wound therapy. A systematic review of the literature. *Int Wound J* 2015; doi: 10.1111/iwj.12492.
3. Galiano R, Djohan R, Shin J, et al. The effects of single use canister-free negative pressure wound therapy (NPWT) system on the prevention of postsurgical wound complications in patients undergoing bilateral breast reduction surgery. Poster presented at: 30th Annual Scientific Meeting of the British Association of Aesthetic Plastic Surgeons, London, September 2014.
4. Apelqvist J, Willy C, Fagerdahl A, et al. Negative Pressure Wound Therapy – overview, challenges and perspectives. *J Wound Care* 2017; 26: 3, Suppl 3, S1–S13.
5. Hyldig N, Birke-Sorensen H, Kruse M, et al. Meta-analysis of negative-pressure wound therapy for closed surgical incisions. *Br J Surg* 2016; 103: 477–86.
6. World Union of Wound Healing Societies (WUWHS) Consensus Document. Closed surgical incision management: understanding the role of NPWT. *Wounds International*, 2016

**CHCESZ WIEDZIEĆ
WIĘCEJ O LECZENIU
RAN I POZNAĆ
INNE PRZYPADKI?**

POBIERZ BEZPŁATNIE WCZEŚNIEJSZE
NUMERY INFORANKA ZE STRONY
www.mojarana.pl/Inforanek

MIĘKKOŚĆ I DOPASOWANIE KAŻDEGO DNIA

Nowy opatrunek piankowy Foam Lite™ ConvaTec

Karolina Burska

Senior Brand Manager, Advanced Wound Care, ConvaTec Polska

W ofercie opatrunków specjalistycznych, od listopada 2017 r. dostępny jest nowy opatrunek piankowy przeznaczony na rany o małym poziomie wydzielania – Foam Lite™ ConvaTec.

Opatrunek przeznaczony jest na rany przewlekłe i ostre, uszkodzenia skóry, otarcia, skaleczenia, oparzenia niepełnej grubości skóry, jak również niewielkie rany chirurgiczne – np. po wycięciu znamion.

Foam Lite™ ConvaTec to cienki opatrunek piankowy z paroprzepuszczalną warstwą wierzchnią oraz perforowaną, przyjazną dla skóry **silikonową warstwą kontaktową***. Jest elastyczny i dopasowuje się do kształtu ciała, nawet w trudnych do opatrzenia miejscach. Nie przykleja się do rękawiczek, nie skleja się i może pozostawać na ranie do 7 dni.

Opatrunek składa się z 3 warstw:

- miękka w dotyku, wodoszczelna bariera przeciw wirusom i bakteriom*
- silikonowa, perforowana warstwa kontaktowa, ułatwiająca bezurazową aplikację oraz zmianę pozycji opatrunku
- cienka, elastyczna i miękka pianka, pochłaniająca wysięk. Cienka warstwa pianki ma niski profil, co zapobiega fałdowaniu (zwijaniu się) opatrunku po jego założeniu.

Opatrunek występuje w rozmiarach: 8x8cm, 10x10cm, 15x15cm, 5,5x12cm – refundowane oraz 10x20cm – nierefundowany.

Foam Lite™ ConvaTec to idealny dodatek do portfolio opatrunków specjalistycznych. W sytuacji, gdzie wybór AQUACEL® Foam oznacza zbyt dużą chłonność, a zastosowanie opatrunku Granuflex® – to chłonność zbyt mała, Foam Lite™ ConvaTec doskonale się sprawdzi.

Więcej informacji na stronie: www.opatrunkipiankowe.pl

* jak wykazano in vitro

Piśmiennictwo

1. In vitro Performance Characteristic of Foam Lite ConvaTec, WHRI 4680 MS132, 15/04/16, Data on File, ConvaTec Inc.

Miękki i łatwo dopasowujący się*1

* Jak wykazano in vitro

1. In Vitro Performance Characteristics of Foam Lite ConvaTec WHRI 4680 MS132. 25/04/16 Data on File, ConvaTec Inc.

Komórki tłuszczowe pełnią ważną rolę w uszczelnianiu ran i zapobieganiu infekcjom

Naukowcy z Uniwersytetu w Bristol (Wielka Brytania) na łamach czasopisma *Developmental Cell* opublikowali artykuł, w którym opisują rolę komórek tłuszczowych w procesie leczenia ran. Badania przeprowadzone na muchówce wykazały zaskakujące właściwości. Ale przede wszystkim ciekawy jest sposób, w jaki doszło do odkrycia. Paul Martin, Will Wood i Anna Franz w trakcie tworzenia filmu o hemocytach – komórkach odpornościowych muchówek, zauważyli na obrazie duże cienie. Okazało się, że to przemieszczające się w stronę rany komórki tłuszczowe. Do tej pory uważano je za nieruchome. Po znalezieniu się w ranie pomagają ją zatkać. Dodatkowo zwiększają wytwarzanie peptydów przeciwdrobnoustrojowych, dzięki czemu pomagają walczyć z infekcją. Naukowcy mają nadzieję na uzyskanie podobnych wyników u kręgowców.

Źródło: <https://www.sciencedaily.com/releases/2018/02/180226122610.htm>

Niedoczynność tarczycy może powodować komplikacje w leczeniu ran

Naukowcy z University of Michigan opublikowali na łamach *Annals of Surgical Oncology* wyniki badań, które wskazują, że u pacjentów z niskim poziomem hormonów tarczycy lub jej niedoczynnością występuje nawet czterokrotnie większe ryzyko powstawania przetok.

Retrospektywne badanie przeprowadzono na próbie 182 pacjentów z rakiem płaskonabłonkowym krtani, którzy wymagali całkowitej laryngotomii lub usunięcia skrzyni głosowej. Jednym z powikłań tego typu operacji jest powstanie przetoki lub wyciek śliny do gardła. Wyniki badań wskazują, że suplementacja hormonów tarczycy w okresie pooperacyjnym zmniejsza pojawianie się przetok i poprawia szybkość gojenia się ran.

Źródło: <https://www.news-medical.net/news/20180307/Researchers-discover-link-between-hypothyroidism-and-wound-healing-complications.aspx>

Białko obecne w skórze płodów pomaga leczyć rany bez blizn

Zespół naukowców z Harvard University przeprowadził badania, które mogą okazać się przełomem w leczeniu ran bez blizn. Kluczem jest fibronektyna – białko, które jest obecne w skórze płodowej. Jego obecność znacząco zmniejsza ryzyko pojawienia się blizn w procesie gojenia ran. Naukowcy, w badaniach na myszach, sprawdzili, że wykorzystanie plastrów z fibronektyną skróciło czas gojenia się ran z 14 do 11 dni. Wygojona skóra miała aż 84% podobieństwo do naturalnej skóry, podczas gdy dla grupy kontrolnej – ten współczynnik wynosił zaledwie 55,6%.

Wyniki badań opublikowano w magazynie *Biomaterials*.

Źródło: <https://www.newscientist.com/article/2163906-band-aid-made-of-youthful-protein-stops-wounds-from-scarring/>

Klej do klejenia ran. Australijski wynalazek może być przełomem

Naukowcy z międzynarodowego zespołu w pracy opublikowanej na łamach *Science Translational Medicine* pokazali światu efekty swoich wieloletnich prac – MeTro, czyli żel, który wypełnia i leczy rany.

Członkowie zespołu reprezentowali Sidney University, Northeastern University z Bostonu oraz Medical School Harvard University.

Elastyczny żel może być wprowadzony do wnętrza rany. W ciągu 60 sekund zamyka ją i dzięki tej właściwości ma potencjał, by przy pomocy MeTro uratować życie wielu osób.

– Kiedy patrzysz na MeTro, widzisz, że zachowuje się jak ciecz, wypełnia wszystkie ubytki i dopasowuje się do kształtu rany – mówi na łamach *sciencealert.com* Anthony Weiss, jeden z twórców innowacyjnego kleju.

– Ma bardzo duży potencjał zastosowań, od leczenia poważnych ran wewnętrznych w nagłych sytuacjach, jak wypadki drogowe czy działania wojenne, aż po usprawnienie operacji w szpitalach – wyjaśnia.

Źródło: <https://www.sciencealert.com/this-incredible-surgical-glue-heals-wounds-faster-than-ever-before>

Foxn1 – tak nazywa się gen, który odpowiada za bezbliznowe leczenie ran. Naukowcy z Olsztyna dokonali ważnego odkrycia

Zespół naukowców pod przewodnictwem prof. Barbary Gawrońskiej-Kozak z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie opublikował wyniki wieloletnich prac badawczych, dzięki którym zidentyfikowano rolę genu Foxn1 w leczeniu ran.

Badania wykazały, że unikatowa zdolność gojenia bezbliznowego (regeneracji) skóry występuje u szczególnego typu myszy, tzw. myszy nagich. Za ten biologiczny fenomen odpowiedzialna jest mutacja (brak aktywności) genu – Foxn1. Zarówno u myszy, jak i u ludzi gen Foxn1 występuje tylko w dwóch obszarach ciała: w skórze i grasicy (organie, który zanika w trakcie rozwoju osobniczego).

W tej chwili olsztyńscy naukowcy prowadzą badania na ludzkiej skórze. Wyniki potwierdzają to, co zaobserwowano w eksperymentach z gryzoniami.

3 kwietnia 2018 artykuł o odkryciu opublikował należący do Nature Publishing Group prestiżowy magazyn *Scientific Report*.

Źródło: <https://www.nature.com/articles/s41598-018-23794-5>

CHCESZ WIEDZIEĆ WIĘCEJ NA TEMAT LECZENIA RAN?

SZUKASZ PORAD I MATERIAŁÓW

**WEJDŹ NA **

CHIRURGIA, TO ROZWAŻANIA DOTYCZĄCE STRACHU I ODPOWIEDZIALNOŚCI

Wywiad z **prof. dr hab. n. med. Tomaszem Banasiewiczem**

Kierownikiem Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Onkologii Gastroenterologicznej Uniwersytetu Medycznego im K. Marcinkowskiego w Poznaniu

Jak to się stało, że został Pan lekarzem?

To bardzo dobre pytanie. Poszedłem na studia medyczne dokonując wyboru niemal w ostatniej chwili. Wygrałem Olimpiadę Historyczną, otrzymałem indeks na Historię i zastanawiałem się, co ja tam będę robił. I wtedy doszedłem do wniosku, że muszę poszukać czegoś innego, czegoś, co mi da poczucie, że sam coś tworzę. Mój ojciec był rzeźbiarzem, pomagałem mu w pracowni, uczył mnie wielu rzeczy. I przez to miałem takie poczucie, że warto robić coś namacalnego, własnymi rękami coś kreować. I tak zdecydowałem się na medycynę.

Doświadczenie w rzeźbiarstwie to chyba znakomita baza dla chirurga?

Tak. Ale na początku wybrałem psychiatrię. Wygrał we mnie taki nurt romantyczno-humanistyczno-idealistyczny. Wyobrażałem sobie siebie w scenie jak z filmu „Lot nad kukułczym gniazdem”. Tyle, że w przeciwieństwie do tej strasznej siostry oddziałowej rozumiem tych ludzi. Wchodzę w ich dusze, wyciągam ich. Nawet chciałem równolegle studiować psychologię. Czytałem bardzo dużo książek, na przykład Kępińskiego. Ale kiedy poszedłem na zajęcia, to się zderzyłem z rzeczywistością – ciężkie delirki, ciężkie depresje, w których medycyna jest bezradna... Zobaczyłem strasznie okaleczonych ludzi, których szansa na wydobywanie jest iluzoryczna i trochę mi przeszło. Zrozumiałem, że to było moje takie romantyczne marzenie, że pomogę tym ludziom. Tymczasem nikt ich nie potrafił wyleczyć. Wydawało mi się, że spotkam bardzo wrażliwych ludzi, że nawiążę taką nić porozumienia... A to niestety często były osoby bardzo okaleczone.

I tak się pojawiła chirurgia?

Nie do końca. Miałem na studiach zajęcia z patomorfologii z bardzo wymagającą profesorem. Kolokwia u niej trwały cztery godziny. Po jednym z nich zaproponowała mi, że chciałaby żebym pracował u niej jako student w kole naukowym. To było bardzo praktyczne działanie. Ja w tym czasie akurat brałem urlop dziekański, żeby na rok polecieć do Stanów, zarobić trochę i spędzić wakacje mojego życia. Ale jak wróciłem, to zacząłem pracować przy mikroskopie elektronowym i samodzielnie prowadzić badania. Robiłem wszystko łącznie z wywoływaniem obrazów. Na tym etapie spotkał mnie profesor Krokowicz, kiedy na konferencji prezentowałem wycinki ze zbiorników jelitowych, które były główną domeną profesora. I bardzo mi zaimponowało, że wówczas jeszcze docent podszedł do mnie, powiedział, że super, że rewelacja i chciałby wykorzystać moje wyniki w swojej habilitacji. I dopiero wizja, że to, co robię przydaje się chirurgowi wciągnęła mnie w chirurgię.

I tak się zaczęło?

Tak. Na specjalizację poszedłem z taką wizją, że chirurgia jest dobrym rozwiązaniem. I wtedy potoczyło się to jakby z automatu. Wtedy wyobrażałem sobie pracę mniej więcej tak, jak wygląda. Poza otoczką papierowo-administracyjną, o której nie miałem pojęcia. Myślałem, że spotkam ciężkie przypadki chirurgiczne, ludzi, którzy będą bali się zabiegów, których trzeba przekonać do tego, że leczenie ma sens.

W życiu jestem osobą słabo zorganizowaną. Większość rzeczy, które sprawiały mi frajdę, robiłem w sposób nieco chaotyczny i całkowicie improwizacyjnie.

Bardziej intuicja niż systematyczne działanie?

Tak. Ale w chirurgii tak się nie da. Dlatego szukałem czegoś, co pozwoli mi na znalezienie sobie działki totalnie indywidualnej. Na przykład, w której chory jest po dziesięciu reoperacjach i nigdzie nie ma wytycznych, jak postępować w tej sytuacji. I gdyby można do tego dołożyć możliwość sensowej pracy naukowej, którą sobie sam ustawiam, wykłady, które bardzo lubię. I jestem szczęściarzem, bo tak właśnie działałem.

Psychiatria dawała poczucie braku wpływu. A jest Pan w stanie oszacować ile osób uratował Pan jako chirurg?

Powiem całkowicie szczerze, że nie zadawałem sobie tego pytania. Miałem taki okres sześciu-siedmiu lat, gdy nie miałem etatu w klinice i pracowałem mając po 15-20 dyżurów w szpitalach powiatowych na chirurgii, intensywnie latałem w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym przez 10 lat, jeździłem w zespołach Pogotowia Ratunkowego. I mówiąc o pacjentach uratowanych, czyli takich, że standardowe działania mogłyby okazać się niewystarczające, mam poczucie, że było to przynajmniej kilkaset osób.

Czyli pierwszy etap Pana pracy, to ciężka orka. Mnóstwo zajęć. Jak Pan to wytrzymał tyle lat?

Rzeczywiście to była ciężka orka. Ja wtedy byłem osobą samotną. Z drugiej strony prowadziłem tryb życia imprezowy, ale bardzo sportowy. Byliśmy stanie wyjechać w piątek po południu z Poznania, wejść na Mont Blanc i w poniedziałek wrócić na dyżur. I to był taki napęd do pracy. Ale z drugiej strony na studiach doktoranckich, kiedy zostawałem w klinice do wieczora, zacząłem szukać innych zajęć. I kiedy nie dostałem wtedy etatu, to był dla mnie cios. I przez parę lat miałem po kilkanaście, czy nawet 20 dyżurów w miesiącu, równocześnie robiłem specjalizację w ramach wolontariatu, robiłem doktorat i już zbierałem publikacje do habilitacji...

Widzę takie porównanie do Beatlesów, którzy zanim weszli na swój poziom, przez wiele miesięcy dawali codziennie koncerty w Hamburgu. W ten sposób rozwijali warsztat i dzięki temu potem mogli grać z ogromną łatwością...

Zgadza się. To tak właśnie jest. U mnie ten czas, to było szkolenie warsztatu. Ta orka dawała niezbędne, podkreślę jeszcze raz – niezbędne dla chirurga doświadczenie. Pewna kumulacja doświadczenia i wyrobienie automatyzmów czynności sprawia, że pewne rzeczy przychodzą łatwiej. I do tego przecierają się tory decyzyjne. A to w chirurgii podstawa. Przerobienie tysięcy algorytmów postępowania i nauczanie się, żeby je upraszczać. Nie kosztem jakości, ale szybkości działania.

Wróćmy na chwilę do Mont Blanc – to dość ekstremalne hobby przy tym stylu życia...

Tak. Stąd też ta chirurgia. My w ciągu roku wyjeżdżaliśmy na kilka wyjazdów wspinaczkowych. Przy czym ja przez sześć lat wyjeżdżałem co roku na miesięczne i dłuższe wyjazdy w wysokie góry. Na Syberię Północną, Andy, Pakistan... Miałem szefa, który to akceptował, bo wiedział, że pracuję w systemie bodźcowym. Zasuwałem cztery-pięć miesięcy jak szalony. Potem żyję wizją, że wyjeżdżam. Tam przez pierwsze dwa tygodnie nie mogłem się nacieszyć wolnością. Pod koniec miałem już w głowie pomysły, co zrobię, jak wrócę do pracy. Byłem naładowany totalnie energią. I to się przeplatało. I patrząc na to poszukiwanie wrażeń ekstremalnych, bardzo się cieszę, że dotrwałem do tego momentu w życiu, nie mając żadnych istotnych urazów, chorób.

Szukał Pan takich mocnych wrażeń, pomimo, że miał Pan pracę trzymającą w ekstremalnym napięciu. Dlaczego?

Myślę, że to się łączy. Ja mam w gronie znajomych niewielu lekarzy. Ale ci, których znam, na tamtym etapie, żyli bardzo podobnie. To była potrzeba określenia siebie w sytuacjach ekstremalnych, szukania innych punktów odniesienia swoich zachowań. Żeby to ekstremum nie było tylko w pracy. Chodziło o to, by te mocne emocje nie były tylko w obszarze zawodowym, żeby człowiek nie nakręcał się tym, co dzisiaj zrobił. I właśnie skala różnych przeżyć dawała właściwe punkty odniesienia.

A nie bał się Pan, że wypali się w Panu to paliwo emocjonalne? Przecież cały czas pracował Pan i odpoczywał dostarczając sobie mocnych bodźców?

Absolutnie nie. To rodzaj reakcji termojądrowej, która napędza się. Choć teraz, z wiekiem zastanawiam się coraz bardziej kiedy zwolnić. Mam wspaniałą rodzinę, na tym etapie mojego życia, na którym jestem, jestem bardzo szczęśliwy z wieku, który mam. I właśnie powoli zauważam, że okres generowania dodatkowych wyzwań, już mi nie jest potrzebny. Trochę się zastanawiam teraz, czy nie za bardzo nakręcam ten tryb, którego nie trzeba nakręcać. I czy trochę ten rytm życia, który sobie narzuciłem, nie prowadzi do wypalenia. To było bardzo fajne w wieku, kiedy energii jest nadmiar. Natomiast teraz muszę sobie to trochę balansować.

A podczas Pana wypraw zdarzały się niebezpieczne sytuacje? Ma to jakieś odniesienie do Pana pracy?

Dwa razy podczas moich wypraw na Syberię było bardzo groźnie. Raz z kolegami czekając na lawinę, mieliśmy pełne poczucie, że to jest loteria, gdzie ona pójdzie. Jeśli w nas, to jest po wszystkim. I wtedy w głowie pojawiła mi się myśl, że jeśli będę się w życiu czegoś bał, jak np. przełożonego w pracy, czy spraw przyziemnych, to będzie kpina. Pocięczałem się, że jak przeżyję, to będę taki twardy. Nie jest tak, ale są momenty, że mi to się w głowie przydaje. Człowiek budował zestaw reakcji, odporności na sytuację nieprzewidzianą. Trzeba było się przestawić na inny tryb działania. Często fizycznie było się bardzo zmęczonym, tak samo psychicznie i trzeba było podejmować decyzje kluczowe. I to się w chirurgii bardzo przydaje.

A w pracy boi się Pan jeszcze?

Boję się. Cały czas paru rzeczy. Boję się decyzji, która potencjalnie może mieć złe konsekwencje dla pacjenta. Wykonać zabieg, nie jest już takim wielkim problemem. Ale podjąć decyzję w sytuacji niejednoznacznej, jest bardzo trudno.

Mógłby Pan podać jakiś przykład?

Jeśli mam pacjenta chorego z zaawansowanym stadium raka, decyzja jest bardzo prosta. Jeśli nie zoperuję pacjenta, to on nie ma szans. W związku z tym, zabieg muszę zrobić najlepiej jak umiem, ale nie jestem wszechmocny. Zabieg jest dla pacjenta szansą, natomiast jeśli się nie uda, będzie zbyt trudny technicznie, bo choroba spowodowała taką, a nie inną sytuację. I tu próba zabiegu będzie zawsze najlepszym wyjściem. Z kolei

u chorego z chorobą przewlekłą, uciążliwą, ale którą można leczyć zachowawczo, czasem pojawia się szansa na zabieg, po którym będzie spektakularnie lepiej. Natomiast jeśli będzie gorzej, to i chory i ja, jako lekarz, możemy sobie zadać pytanie, po co ruszaliśmy coś, co w sumie było do zaakceptowania. Boję się tego, żeby tę decyzję podejmować w sposób wyważony, żeby nie podejmować jej w efekcie zmęczenia chorym, który co miesiąc mówi mi, że boli.

Druga rzecz, jakiej się boję, to kwestia odpowiedzialności. Uważam, że dobry lekarz na końcu swojego szczebla decyzyjnego powinien mieć poczucie, żeby tak zając się pacjentem, żeby nie dostać wezwania do prokuratury. I mówię to studentom, nie jako przejaw cynizmu. Chodzi o to, żeby pacjent miał poczucie, że zajmie się nim profesjonalista tak, że nie popełni żadnego błędu. Najpierw empatia, potem wola walki, a na końcu poczucie bycia totalnym profesjonalistą. I boję się, że w pewnym momencie dostrzegam, że to, co zrobiłem w zadufaniu, że to jest takie świetne, to tak naprawdę nie doczytałem. Gdybym miał więcej pokory w swoim zadufaniu, to okazałoby się, że zmieniły się standardy i należało zrobić coś innego.

A miał Pan taką sytuację, że musiał Pan podjąć decyzję standardy versus intuicja?

Tak. To są zabiegi, w których nie ma gotowych sposobów postępowania. To są zabiegi, które ja bardzo lubię. Bo ja standardy muszę znać, ale po to, żeby je łamać. Ale najpierw muszę sobie uzasadnić, dlaczego powinienem tak zrobić. Wtedy ta intuicja jest punktem wyjścia. Robiłem takie zabiegi, że czasem trochę żałowałem, miałem poczucie, że może inaczej byłoby lepiej. Ale często np. decydując się na dużo szybszą operację, czego jestem gorącym przeciwnikiem, niż by to wynikało z procedur, miałem poczucie, że to najlepszy wybór, że inna taktyka, by nic nie dała.

A sytuacje, w których nic się nie da zrobić?

Wiem, że to zabrzmi, jak wyuczony tekst, ale jestem zwolennikiem, że zawsze coś da się zrobić. Ja nie za bardzo dopuszczam sytuację, że idą do lekarza, który ocenia wyniki i mówi np. „tu jest rozsiew”. Dla chorego to nic nie znaczy. Dla niego jest jedno ważne, rozumie tylko, że w zasadzie powinien iść umrzeć. Natomiast zawsze można popatrzeć z innego punktu widzenia. Co JA mogę zrobić, żeby temu pacjentowi było lepiej? Czasami to znaczy, żeby mógł umrzeć z pewną godnością i w warunkach, w jakich chciałby być. Bez bólu, bez dramatycznych ran, bez sytuacji przykrych dla niego i dla rodziny. I można powiedzieć, że zabieg operacyjny nie wchodzi w grę, ponieważ choroba jest zbyt zaawansowana. Natomiast musimy ograniczyć dolegliwości bólowe. Musimy odżywić Pana, żeby Pan miał siłę walczyć z tą chorobą. Pacjent musi mieć wizję, co robimy, nawet jak to jest rzecz czasami banalna. Nie można oszukiwać, ale należy wskazać ścieżkę. Nawet jak nie jest dobrze. Stworzenie celu choremu, to jest podstawa. Żeby szedł na zabieg, z poczuciem, że jest jakaś droga ku lepszemu. Oczywiście, mówię o wszystkich powikłaniach. Ale mając wizję, idą na zabieg z przekonaniem, że to jest dla nich najlepsze wyjście. I jak on ma sam takie przekonanie, to wtedy zupełnie inaczej się takiego chorego prowadzi.

Mówił Pan o tym, że się czasem boi. Jak oswajać ten lęk?

Ostatnio podczas konferencji podciśnieniowej, którą zorganizowałem, zrobiłem taką sesję eksperymentalną pod tytułem „Strach ma wielkie oczy. Chirurg boi się rany, czy rana boi się chirurga?”. Tam zaprosiłem paru doświadczonych chirurgów i Piotra Pustelnika, doświadczonego polskiego himalaistę, z którym się dobrze znamy m.in. przez te wyjazdy w góry i psycholog Biankę Kotoro. Ona przeprowadziła tam rundę pytań, trochę tak wyciągała z nas. Na koniec to podsumowała. Dla mnie chirurgia, to właśnie rozważania dotyczące strachu i odpowiedzialności.

Różnica pomiędzy mistrzem świata w zabiegu, a solidnym rzemieślnikiem nie jest tak wielka. Ważniejsze jest coś innego. Uważam, że udaje mi się pomóc wielu pacjentom, a moją sprawność chirurgiczną ocenilibym na 4+ i to zupełnie wystarczy, jeśli ma się wizję, do czego ta chirurgia ma prowadzić.

KIEDY NIEMOŻLIWE STAJE SIĘ MOŻLIWE

System do terapii podciśnieniowej Avelle™ - NOWOŚĆ w portfolio produktów zaawansowanego leczenia ran

Karolina Burska

Senior Brand Manager, Advanced Wound Care, ConvaTec Polska

Terapia podciśnieniowa ran (negative pressure wound therapy – NPWT), jest znaną od wieków¹ i rozpowszechnioną metodą wspomagającą gojenie ran, zarówno ostrych, pooperacyjnych, jak i przewlekłych. Systemy do podciśnieniowej terapii ran, mają wspomagać proces zamykania się rany, poprzez mechaniczne działanie na jej powierzchnię, stabilizowanie brzegów i usuwanie nadmiernej ilości wydzieliny. Kiedy myślimy o NPWT, terapii podciśnieniowej, widzimy zazwyczaj rozległą, głęboką ranę z dyżym wysiękiem, która nie chce się goić, pacjenta hospitalizowanego, unieruchomionego w łóżku, różnego rodzaju folie, gąbki, dreny, kanistry.

Rosnąca popularność metody podciśnieniowej, postęp technologiczny, jak również dążenie do redukcji kosztów – jak najszybszego przeniesienia pacjenta do opieki ambulatoryjnej, wymusiły powstanie urządzeń zapewniających zachowanie większej niezależności i mobilności. Z myślą o pacjencie, który może pozostawać pod opieką ambulatoryjną², zachowując przy tym możliwość normalnego funkcjonowania powstały małe, przenośne, jednorazowe systemy podciśnieniowe. Takim systemem jest właśnie **Avelle™ – pierwszy system do podciśnieniowej terapii ran, bez kanistra, wykorzystujący wszystkie zalety technologii Hydrofiber™.**

Bez kanistra – oznacza, że rany, na które możemy zastosować system do jednorazowej terapii NPWT Avelle™, będą zupełnie inne od ran, które widzimy myśląc o podciśnieniu. Avelle™ możemy stosować na rany o **małym poziomie wydzielania, o niewielkiej głębokości**, rany ostre, pourazowe, rany które zaczynają się rozchodzić, płaty i przeszczepy, rany przewlekłe i **chirurgicznie zamknięte miejsca nacięcia**. W przypadku ran powyżej 0,5 cm głębokości, należy wypełnić je opatrunkiem np. AQUACEL® Extra czy AQUACEL® Ag+Extra™. Wypełnienie nie powoduje utraty podciśnienia w ranie. System może być stosowany z kompresjoterapią, należy pamiętać, aby wyprowadzić dren na zewnątrz bandażu.

Budowa systemu Avelle™

Avelle™ to jednorazowy system do terapii podciśnieniowej zasilany bateriami, składający się ze sterylnego opatrunku, jednorazowej pompy generującej podciśnienie, oraz drenu łączącego pompę z opatrunkiem. (Rys. 1.).

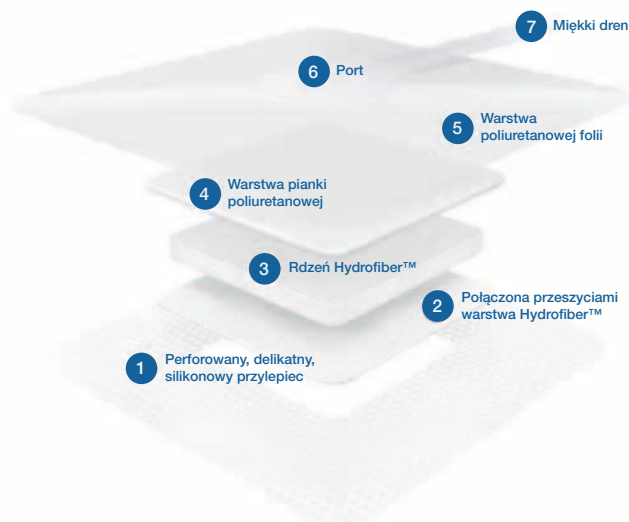
Rys. 1. Zestaw Avelle™

Pompa, działająca 30 dni, wytwarza na całej powierzchni rany w sposób ciągły, podciśnienie o wartości 80mmHg, które poprzez opatrunek przenoszone jest na powierzchnię rany. Pompa Avelle™ mieści się w dłoni i jest bardzo prosta w obsłudze. Posiada jeden przycisk start-stop oraz 3 diody informujące o pracy urządzenia: zielona, mi-

gająca dioda oznaczająca, że urządzenie pracuje poprawnie; ! – pomarańczowa dioda oznaczająca nieszczelność; pomarańczowa dioda z symbolem baterii - oznaczająca niski poziom baterii. Przez cały okres działania urządzenia może być konieczna wymiana baterii.

Opatrunek Avelle™ składa się ze znanej z opatrunków ConvaTec, wzmocnionej przeszyciami warstwy kontaktowej z raną wykonanej w technologii Hydrofiber™, oraz dodatkowych 8 warstw Hydrofiber™ stanowiących rdzeń opatrunku, w których wykonano szczeliny, poprawiające zdolność transportu płynu w głąb opatrunku. Zarówno warstwa kontaktowa, jak i rdzeń Hydrofiber™ przekształcają się w żel w kontakcie z wydzieliną, zapewniając odpowiednio wilgotne środowisko, przez co wspierają proces gojenia rany. Opatrunek posiada silikonowy przylepiec, delikatny i przyjazny dla skóry. Opatrunek dostępny jest w rozmiarach 16x16cm, 16x21cm, 12x21cm i 12x31cm.

Dokładną budowę opatrunku przedstawia Rys. 2.

Rys. 2. Budowa opatrunku Avelle™

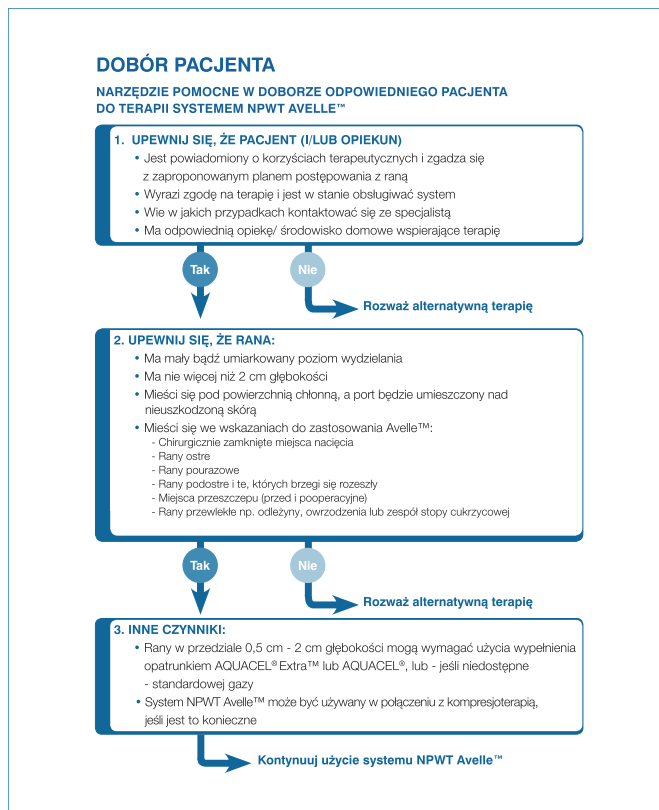
Jak dobrać odpowiedniego pacjenta?

System do terapii podciśnieniowej Avelle™ przeznaczony jest na rany o **małym stopniu wysięku**. Dlatego też, niezwykle istotny jest prawidłowy dobór pacjenta do terapii. Należy pamiętać, że podciśnienie wytwarzane przez pompę w pierwszych dniach po założeniu systemu

może powodować zwiększony poziom wydzielania z rany. Jest to zjawisko prawidłowe – pod wpływem siły „ssącej”, w krótkim przedziale czasowym ewakuowana jest cała wydzielina, która w przypadku leczenia opatrunkami specjalistycznymi, wydzielana byłaby stopniowo, przez długi okres czasu. **Dlatego też istotne jest częstsze monitorowanie opatrunku w pierwszych dobach po założeniu.**

W doborze odpowiedniego pacjenta pomocny będzie Schemat 1.

Schemat 1. Dobór pacjenta

Przy doborze opatrunku należy upewnić się, że port może zostać umieszczony nad zdrową skórą, z dala od rany, oraz że opatrunek zachodzi na 1 cm na otaczającą skórę. Czas zmiany opatrunku to średnio 3-4 dni, a maksymalny czas pozostawiania na ranie to 7 dni, w zależności od sytuacji klinicznej. Należy pamiętać o częstym monitorowaniu rany w pierwszych dobach po założeniu.

Warto wiedzieć

Złącze opatrunku posiada jednokierunkowy zawór zwrotny – kiedy odłączymy pompę od opatrunku będzie on utrzymywał podciśnienie przez ok. 60 min. Opatrunek umożliwia również wzięcie szybkiego prysznica – należy pamiętać aby najpierw wyłączyć pompę, odłączyć opatrunek, a po zakończeniu czynności podłączyć opatrunek ponownie i włączyć pompę.

System do podciśnieniowej terapii ran Avelle™ to wygodny i łatwy w użyciu system wspomagający proces gojenia rany. Jest mały i dyskretny, prosty w obsłudze, co umożliwia kontynuację opieki nad pacjentem w trybie ambulatoryjnym, zapewniając mu możliwość szybkiego powrotu do normalnego, codziennego życia.

Więcej informacji na stronie www.avelle.pl

Avelle™
Supermoc podciśnienia

Piśmiennictwo

1. M. Zieliński, T. Banasiewicz – Terapia podciśnieniowa ran, 2015: 13
2. Hudson DA, Adams KG, van Huyssteen A, Martin R, Huddleston EM. Simplified negative pressure wound therapy: clinical evaluation of an ultraportable, no canister system. Int Wound J 2015; 12(2):195-201

ZAMKNIĘTE MIEJSCE OPEROWANE i ciNPWT

Małgorzata Budynek

Medical Affairs Manager ConvaTec Polska

Zamknięte miejsce operowane (ci - closed incision) jest to cięcie chirurgiczne wykonane poprzez skórę i leżące pod nią tkanki, którego brzegi zostały połączone razem (zamknięte), by wspomóc gojenie pierwotne - *per primam intentionem*.¹ Do utrzymywania krawędzi nacięcia razem mogą być używane różne materiały, w tym: szwy, staplery, paski, kleje do tkanek lub urządzenia zamykające skórę. To czy wygoi się ono bez problemów, czy też dojdzie do powikłań miejscowych lub ogólnych zależy od wielu czynników.

Powikłania, które mogą dotyczyć zamkniętego miejsca operowanego obejmują: zakażenie miejsca operowanego (SSI - Surgical Site Infection), rozejście się rany, gromadzenie się płynu surowiczego (surowiczak - seroma), krwiak, opóźnione gojenie oraz złej jakości lub nieprawidłową bliznę (Fig. 1.).

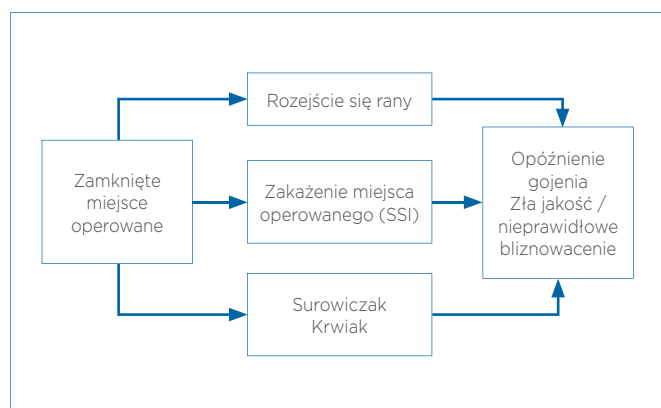

Fig. 1. Powiązania między powikłaniami w miejscu operowanym¹

Co jeszcze może się wydarzyć? Martwica brzeżna, powstawanie pęcherzy na skórze wokół rany, krwawienie z rany, ostra, miejscowa reakcja zapalna na elementy łączące brzegi rany. (Fot. 1. i 2.)

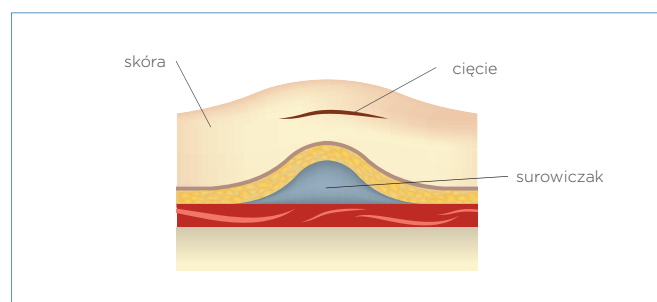

Fot. 1. Martwica brzeżna. Rana po wszczepieniu endoprotezy stawu kolanowego.
Źródło: Magda Włochowicz, Gdańsk

Fot. 2. Pęcherze wokół rany.
Źródło: archiwum ConvaTec

Surowiczaki (seroma) - powstają w wyniku gromadzenia się płynu surowiczego we wnęce lub potencjalnej przestrzeni. Są wynikiem wynaczynienia płynu z powodu reakcji zapalnej, spowodowanej urazem chirurgicznym i/lub obcym materiałem. Mogą wystąpić po minimalnie inwazyjnych procedurach, ale są bardziej prawdopodobne po procedurach, które powodują znaczne rozerwanie/uraz tkanki oraz takich, w których występuje duża martwa przestrzeń, np. operacja plastyczna. Nadmierne i/lub nawracające mogą powodować np. zwiększone ryzyko SSI, rozejście się rany, tworzenie się przepuklin pooperacyjnych, dyskomfort i przedłużony powrót do zdrowia. (Ryc. 1.)

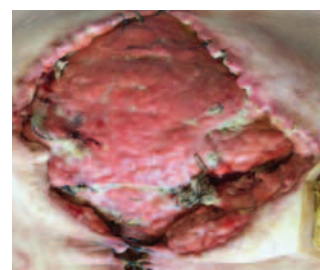

Ryc. 1. Surowiczak - anatomia

Krwaki (haematoma) - mogą wystąpić po operacji lub urazie. Są to zbiorniki krwi pod skórą lub w innym miejscu. Są częstym powikłaniem chirurgicznym. Zapewniają bogate w składniki odżywcze środowisko do replikacji bakterii i zwiększają ryzyko SSI, rozejścia się rany i opóźnionego gojenia. (Fot. 3.)

Fot. 3. Krwak pooperacyjny.
Źródło: archiwum ConvaTec

Fot. 4. Rozejście się brzegów rany.
Źródło: Dorota Paczuska, ConvaTec

Dodatkowo pacjent jest narażony na ból i dyskomfort podczas ruchu, a także w czasie zmiany opatrunku.

Rozejście się rany - jest możliwe po każdej operacji chirurgicznej, po której następuje zamknięcie rany. Zwiększa wskaźniki zachorowalności i śmiertelności oraz wydłuża czas hospitalizacji. Może nastąpić w ciągu kilku dni lub miesięcy, a nawet lat po operacji. (Fot. 4.)

Zakażenie miejsca operowanego (SSI), jest rodzajem zakażenia związanego z opieką zdrowotną, w którym występuje zakażenie rany po inwazyjnej (chirurgicznej) procedurze.² To najczęstsze powikłania po operacjach chirurgicznych, a trzecie co do częstości zakażenia u chorych hospitalizowanych. Dotyczą około 35% populacji operowanych pacjentów. (Fot. 5.).

Następstwa SSI obniżają jakość świadczonych usług, pogarszają sytuację zdrowotną pacjentów oraz powodują dodatkowe koszty.^{3,4} Infekcja rany, poprzez zakłócenie normalnego komórkowego mechanizmu gojenia się rany i dewitalizację tkanki podskórnej, może prowadzić do rozpadu tkanki, a następnie rozejścia się rany chirurgicznej.⁵

Fot. 5. Zakażenie miejsca operowanego po zabiegu kardiocirurgicznym.
Źródło: Barbara Szulecka, ConvaTec

Na zwiększoną liczbę zakażeń miejsca operowanego i ciężkich zakażeń ma wpływ obecność wielu czynników, takich jak: wykonywanie coraz bardziej złożonych operacji u osób w starszym wieku, obciążonych wieloma chorobami, rozwój transplantologii związanej ze stosowaniem immunosupresji, stosowanie różnego rodzaju implantów (siatki, protezy), operowanie chorych z obniżoną odpornością, powszechne stosowanie antybiotyków o szerokim zakresie działania, co w następstwie powoduje narastanie oporności drobnoustrojów.⁶

Koszty związane z zakażeniami miejsca operowanego są bardzo wysokie. Infekcja miejsca operowanego stanowi znaczne koszty dla NHS (National Health System – Narodowy System Zdrowia w Wielkiej Brytanii), w zakresie od 814 funtów do 6161 funtów za incydent w zależności od charakteru operacji.⁷ Szacuje się, że koszt zakażeń miejsca operowanego dla NHS wynosi około 700 milionów funtów rocznie.⁸

Pomimo postępu w zakresie profilaktyki, poprawiania standardów obwiązujących na bloku operacyjnym, doskonalenia technik zabiegowych, zakażenia nadal są znaczącym problemem klinicznym. W zależności od procedury chirurgicznej, występują u 3 do 20% pacjentów operowanych. Dla przykładu wieloośrodkowe badanie w USA obejmujące zabiegi kardiocirurgiczne przeprowadzone w latach 2000-2004 wykazało, że u 36% operowanych wystąpiło zakażenie głębokie lub powierzchowne rany pooperacyjnej, a 9% rozwinęło oba typy infekcji. Cesarskie cięcie jest najczęściej wykonywanym zabiegiem operacyjnym w ginekologii i położnictwie. Jak wykazują badania wieloośrodkowe na dużych grupach pacjentek, wraz ze wzrostem liczby wykonywanych cięć cesarskich rośnie także potencjalne ryzyko powikłań pooperacyjnych. ZMO jest najczęstszym z nich. W konsekwencji dochodzi do zaburzeń w gojeniu się rany pooperacyjnej, a często także i jej rozejścia. W zależności od przyjętej definicji oraz okresu obserwacji, ZMO występuje u około 1,8% do nawet 9,8% wszystkich pacjentek po cesarskim cięciu.^{9,10}

Zakażenia miejsca operowanego powodują zwiększoną chorobowość, prowadzą do zwiększenia śmiertelności, a wydłużając hospitalizację i konieczność dalszej specjalistycznej opieki poszpitalnej zwiększają koszty leczenia.

ciNPT Closed Incision Negative Pressure Therapy - podciśnieniowa terapia zamkniętego miejsca operowanego

W ostatnich latach chirurdzy, aby zapobiegać zakażeniom miejsca operowanego (SSI), stosują coraz częściej terapię podciśnieniową na miejsce operowane natychmiast po zabiegu, w różnych sytuacjach klinicznych. Wskazaniem do takiego postępowania jest wysokie ryzyko infekcji. Wiele dowodów naukowych wskazuje na to, że zastosowanie opatrunku podciśnieniowego na ranę operacyjną (po wielu różnych rodzajach zabiegów chirurgicznych) zmniejsza ilość powikłań dotyczących miejsca operowanego.¹¹ Mechanizm działania ciNPT kontroluje stan rany operacyjnej, zmniejszając napięcie linii cięcia, zmniejszając obrzęk i zapewniając hermetyczne uszczelnienie, korzystne w zapobieganiu powikłaniom.

Hyldig i wsp., w metaanalizie poświęconej stosowaniu NPWT w zamkniętych ranach operacyjnych stwierdzili, że terapia podciśnieniowa nie tylko

poprawia jakość blizny, ale okazała się również skuteczna w zmniejszaniu odsetka SSI, liczby surowiczków/krwaków i przypadków rozejścia się rany. Wykazali także, że terapia podciśnieniowa ran chirurgicznych pozwala zmniejszyć nawet o połowę częstość występowania ZMO.¹²

Witt-Majchrzak i wsp. w randomizowanym badaniu obejmującym 80 pacjentów po stenozy (40 – NPWT i 40 grupa kontrolna) stwierdzili, że liczba zakażeń miejsca operowanego w grupie NPWT była istotnie niższa niż w grupie kontrolnej. Częstość występowania wynosiła 2,5% wobec 17,5% w grupie kontrolnej ($p < 0,05$), co ważne, obserwowano jedynie zakażenia powierzchowne.

Określenie „ciNPWT – podciśnieniowa terapia ran zamkniętego miejsca operowanego” odnosi się do dowolnego typu NPWT zastosowanego na zamkniętą ranę operacyjną.

Do tego typu terapii mogą być wykorzystywane różne rodzaje urządzeń/systemów podciśnieniowych, ale najbardziej wygodne jest stosowanie małych, przenośnych systemów. Przenośne, dyskretne wersje systemów NPWT, z pompami o wielkości pozwalającej na włożenie ich do kieszeni, idealnie nadają się do stosowania na zamknięte rany chirurgiczne, w przypadku których nie oczekuje się dużej ilości wysięku. Szczególnie wygodne są u pacjentów, dla których możliwość szybszego opuszczenia szpitala i wcześniejszego uruchomienia jest bardzo ważną korzyścią pozwalającą na wczesny powrót do aktywnego życia.¹³

Jak wykazały badania, mechanizm oddziaływania na ranę operacyjną systemu do ciNPT różni się istotnie od tego jaki wywiera konwencjonalne NPWT stosowane na otwarte rany.⁵ Dowody naukowe pokazują, że ciNPT pomaga zmniejszyć napięcie boczne, występowanie krwaków lub zbieganie się wysięku surowiczego, w połączeniu z przyspieszeniem eliminacji obrzęku tkankowego.^{14,15} Konwencjonalne NPWT na otwartych ranach powoduje mechaniczne naprężenia krawędzi rany, które zmieniają perfuzję tkanek, powodując angiogenezę i tworzenie tkanki ziarninowej.^{16,17}

Podsumowując, możemy z pełną odpowiedzialnością stwierdzić, że obecnie podciśnieniowa terapia ran ma kolejne, potwierdzone naukowo wskazania – profilaktyka zakażenia miejsca operowanego, zwłaszcza w przypadku procedur i pacjentów z wysokim ryzykiem infekcji.

Literatura

1. World Union of Wound Healing Societies (WUWHS) Consensus Document. Closed surgical incision management: understanding the role of NPWT. Wounds International, 2016
2. National Institute for Health and Clinical Excellence. Surgical Site Infection Guideline. 2008.
3. Różańska A, Bulanda M. Koszty zakażeń szpitalnych w świetle wybranych wyników badań z tego zakresu. Zakażenia. 2013;13(6): 24-26.
4. Bartoszewicz M, Rygiel A. Biofilm jako podstawowy mechanizm zakażenia miejsca operowanego – metody prewencji w leczeniu miejscowym. Polish Surgery 2006; 8, 3: 171-178;
5. JOURNAL OF WOUND CARE VOL 26 NO 3 SUPPLEMENT EWMA DOCUMENT 2017
6. Szweczyk M i wsp. Zalecenia profilaktyki zakażeń miejsca operowanego i stosowania antybiotykoterapii w okresie przedoperacyjnej opieki pielęgniarstwa na oddziałach zabiegowych. Pielęgniarstwo Chirurgiczne i Angiologiczne 2/2015;39-55
7. National Institute for Health and Clinical Excellence. Surgical Site Infection Guideline. 2008.
8. Under the Knife Report, 2011: Taking a zero tolerance approach to preventable surgical site infections in UK hospitals.
9. Mosoń K. Rana po cięciu cesarskim – jak zmniejszyć ryzyko nieprawidłowego gojenia? Post N Med 2016; XXIX(7): 448-451
10. Stanirowski P i wsp. Randomized Controlled Trial Evaluating Dialkylcarbamoyl Chloride Impregnated Dressings for the Prevention of Surgical Site Infections in Adult Women Undergoing Cesarean Section. SURGICAL INFECTIONS Volume XX, Number X, 2016 Mary Ann Liebert, Inc. DOI: 10.1089/sur.2015.223
11. Anderson DJ, Podgorny K, Berris-Torres SI, et al. Strategies to prevent surgical site infections in acute care hospitals: 2014 update. Inf Control Hosp Epidemiol 2014; 35(6): 605-27.
12. Hyldig N, Birke-Sorensen H, Kruse M, et al. Meta-analysis of negative-pressure wound therapy for closed surgical incisions. Br J Surg 2016; 103: 477-86.
13. Malmström M, Huddleston E, Martin R. Biological effects of a disposable, canisterless negative pressure wound therapy system. ePlasty 2014; 14: e15.
14. Scalise A, Calamita R, Tartaglione C, et al. Improving wound healing and preventing surgical site complications of closed surgical incisions: a possible role of incisional negative pressure wound therapy. A systematic review of the literature. Int Wound J 2015; doi: 10.1111/iwj.12492.
15. Galiano R, Djohan R, Shin J, et al. The effects of single use canister-free negative pressure wound therapy (NPWT) system on the prevention of postsurgical wound complications in patients undergoing bilateral breast reduction surgery. Poster presented at: 30th Annual Scientific Meeting of the British Association of Aesthetic Plastic Surgeons, London, September 2014.
16. Karlakki S, Brem M, Giannini S, et al. Negative pressure wound therapy for management of the surgical incision in orthopaedic surgery. Bone & Joint Res 2013; 2(12): 276-84.
17. Gupta S, Gabriel A, Lantis J, Téot L. Clinical recommendations and practical guide for negative pressure wound therapy with instillation. Int Wound J 2015;doi: 10.1111/iwj.12452.

LECZENIE ODLEŻYN U PACJENTA PO UDARZE MÓZGU

mgr Izabela Kuberka

Wydział Nauki o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Odleżyna jest umiejscowionym uszkodzeniem skóry i/lub głębszej tkanki, które zwykle pojawia się na wypukłości kostnej w wyniku ucisku lub połączenia ucisku i rozrywania (międzynarodowa definicja odleżyn NPUAP-EPUAP).

Udar mózgu jest jednym z najpoważniejszych problemów medycznych i społecznych. W Europie udary są pierwszą przyczyną inwalidztwa u osób powyżej 45 roku życia i trzecią pod względem częstości przyczyną zgonów. Unieruchomienie na skutek przebytego udaru mózgu jest bardzo często przyczyną powstawania różnych powikłań, a do bardzo dotkliwych należą właśnie odleżyny. Przeanalizowanie aktualnych danych szacuje, że odleżyny powstają najczęściej podczas pierwszych dwóch tygodni unieruchomienia chorego, w tym w ponad 30–40% przypadków rozwijają się w pierwszym tygodniu, a u około 70% – w drugim tygodniu unieruchomienia pacjenta.

Odleżynę kwalifikuje się jako ranę przewlekłą, ale może ona się rozwinąć w przeciągu zaledwie kilku godzin. Leczenie może trwać nawet kilka miesięcy, a dodatkowo współistniejące zakażenie potrafi zwiększyć ryzyko wystąpienia ciężkich powikłań i śmierci. Zmniejszenie problemu jakim są odleżyny jest możliwe dzięki wdrożeniu działań profilaktycznych u osób z grupy ryzyka, a u chorych z odleżynami – kompleksowego leczenia. Kluczową rolę w prewencji odleżyn pełni zdiagnozowanie pacjentów obarczonych ryzykiem ich powstania. Stworzono pięć punktowych skal, których głównymi determinantami są czynniki wpływające na rozwój odleżyn. Należą do nich: skala według Dutch Consensus Prevention of Bedsores (CBO), skala Norton, skala Waterlow, skala Douglas i skala Braden. Wysokie ryzyko powstania odleżyn odnotowuje się szczególnie u chorych nieprzytomnych, z porażeniami, niedowładami czy też po udarze mózgu, którzy ze względu na swój stan muszą pozostać w łóżku. Umiejscowienie zmian odleżynowych zależy przede wszystkim od tego, które okolice ciała są narażone na niedokrwienie. Najczęściej powstają one w dolnych partiach ciała, w miejscu, gdzie powierzchnia skóry styka się z podłożem. Miejsca, które są szczególnie narażone na ich występowanie to: okolice krętarzy kości udowej, kości krzyżowej i ogonowej, okolice guzów kulszowych, pięty, kostki, a także łopatki, łokcie, uszy, okolica potyliczna.

W celu zapamiętania czynników opóźniających leczenie odleżyn opracowano mnemotechnikę składającą się z anglojęzycznego wyrażenia DIDN'T HEAL (nie leczą się), gdzie kolejne litery oznaczają:

D	cukrzyca (diabetes);
I	infekcja;
D	leki (drugs);
N	niedożywienie;
T	tkanka martwicza;
H	hypoxia;
E	napięcie na brzegach rany (excessive tension);
A	inna rana (another wound);
L	niska temperatura (low temperature) ⁵ .

Celem pracy z pacjentem po udarze ze współistniejącą odleżyną powinna być przede wszystkim opieka holistyczna, a nasze działania ukierunkowane na kompleksowość ponieważ z praktyki wynika, iż takie podejście daje dobre rezultaty leczenia odleżyny w jak najkrótszym czasie. Dobrym pomysłem wynikającym z mojej praktyki będzie stworzenie swoistej checklisty służącej odznaczaniu czynności/zadań zawartych w leczeniu kompleksowym owróżdzenia, należących do głównych kierunków leczenia odleżyny.

Główne kierunki kompleksowej opieki nad pacjentem z odleżyną:

1. Schemat zmiany pozycji ciała – redystrybucja ciśnienia na tkanki ograniczy obszary niedokrwienne, zapobiegnie tworzeniu się nowych owróżdzeń oraz stworzy warunki do gojenia się już powstałej odleżyny. Stosowanie materacy odciążających miejsca z odleżyną oraz łatwoślizgów zapobiegających uszkodzeniom mechanicznym skóry podczas przemieszczania pacjenta.
2. Ocena stanu odżywienia pacjentów ma wpływ na ich stan ogólny, na leczenie objawowe oraz na proces powstawania i gojenia się odleżyn. Już samo wystąpienie owróżdzenia przewlekłego jest powodem do utraty płynów, witamin, minerałów czy tak istotnego w procesie leczenia ran białka. Stanowisko ekspertów dotyczących żywienia pacjentów neurologicznych zwraca uwagę na fakt, iż statystycznie niedożywienie stwierdza się nawet u 40% pacjentów przyjmowanych do szpitala i dotyczy nie tylko osób z niedowagą. Wprowadzone interwencje żywieniowe (żywność specjalnego przeznaczenia medycznego) prowadzą do poprawy stanu ogólnego pacjentów, wpłyną na wzrost miejscowego odżywienia tkanek narażonych na ucisk, poprawę trofiki skóry, wzrost masy mięśniowej oraz podniesienie odporności organizmu. Zgodnie z rekomendacjami należy jak najdłużej dążyć do utrzymania odżywiania drogą doustną, tak więc zasadne jest znoszenie nudności i innych nieprzyjemnych doznań, leczenia dysfagii celem poprawy łaknienia oraz wdrożenie wsparcia żywieniowego w postaci zwiększonej podaży białka i argininy. Dowodzą tego badania kliniczne dotyczące leczenia odleżyn z uzupełnieniem pacjentom posiłków ad libitum Cubitanem – produktem z wysoką zawartością białka i argininy (Cereda E. i wsp.).
3. Kontrola bólu - Ból związany z wystąpieniem odleżyny prowadzi do obniżenia jakości życia pacjentów, jak również pogorszenia stanu ogólnego. Właściwa ocena bólu jest warunkiem ustalenia prawidłowego postępowania przeciwbólowego. Zastosowane działania pozwalają ocenić dotychczasowe postępowanie związane z miejscową terapią odleżyny.
4. Zastosowanie specjalistycznej terapii miejscowej opartej na skutecznych metodach oczyszczania owróżdzenia (debridement), stosowaniu opatrunków specjalistycznych czy metod fizykalnych przyspieszających gojenie owróżdzenia.

5. Mobilizowanie do aktywności ruchowej - długotrwałe unieruchomienie zwłaszcza u pacjentów neurologicznych jest częstą przyczyną rozwoju odleżyn i innych powikłań wynikających z braku ruchu. W dostępnym piśmiennictwie podaje się, że większe nakłady na profilaktykę procentują w praktyce zmniejszeniem ryzyka odleżyn, jak również zapobiegają innym powikłaniom wynikającym z unieruchomienia.
6. Kontrolowanie stanu skóry przynajmniej 1x dziennie oraz dokumentowanie obserwacji. Dokładne mycie skóry, delikatne osuszanie zwłaszcza zafałdowań skórnych i miejsc narażonych na powstanie odleżyny. Stosowanie środków do pielęgnacji skóry zapobiegających jej wysuszeniu lub chroniących przed nadmiarem wilgoci.

Przypadek leczenia odleżyny u pacjenta po udarze mózgu

- Pacjent wypisany ze szpitala, przebywa w domu pod opieką rodziny. Jest w stanie ciężkim, lecz stabilnym (III stopień kategorii opieki), wymagającym stałej, całodobowej opieki. Jest pacjentem leżącym z powodu utrzymującej się hemiplegii lewostronnej. Brak kontaktu słownego z pacjentem.
- Pacjent żywiony drogą doustną, wskaźnik BMI-35 (otyłość), ubytek masy ciała w ciągu ostatniego miesiąca około 2%. Obecnie żona nie zgłasza jawnych objawów dysfagii.
- Współistniejąca cukrzyca i nadciśnienie tętnicze krwi. Brak ogólnoustrojowych objawów związanych z zakażeniem owrzodzenia.

Wdrożono kompleksowe czynności związane z kompleksowym leczeniem odleżyny:

1. Oczyszczenie odleżyny (chirurgiczne)
2. Zastosowanie lavaseptyki i antyseptyki oraz miejscowe leczenie przeciwdrobnoustrojowe przy zastosowaniu opatrunków specjalistycznych.
3. Edukacja rodziny w zakresie zmian pozycji ciała, pielęgnacji skóry, obserwacji skóry pod kątem niepokojących objawów.
4. Edukacja rodziny w zakresie wsparcia żywieniowego z uzupełnieniem diety środkiem specjalnego przeznaczenia medycznego - Cubitan w pierwszym tygodniu 3x dziennie, potem 2x dziennie. Po około 40 dniach stosowano Cubitan 1x dziennie.
5. Zaplanowano wizyty rehabilitanta celem poprawy wydolności fizycznej pacjenta
6. Oceniano ból poprzez obserwację mimiki pacjenta i innych oznak pozawerbalnych podczas zmiany opatrunku.

Literatura

1. Stróżyńska E., Ryglewicz D.: Czynniki ryzyka udaru mózgu u kobiet. *Polski przegląd Neurologiczny*, 2013, 9(4): 135-140.
2. Popow A., Szewczyk M., Cierznikowska K. (i wsp.): Występowanie odleżyn u chorych podczas hospitalizacji - doświadczenia własne. *Leczenia Ran*, 2014, 11(4): 166.
3. Stafiej J. M.: Gdy zawiedzie profilaktyka... Odleżyny - problem nie tylko szpitalny. *Pielęgniarstwo Chirurgiczne i Angiologiczne*, 2011, 3: 171-174.
4. Cierznikowska K., Szewczyk M.T.: Odleżyny - problem złożony. *Zakażenia*, 2012, 12(2): 83-86.
5. Sopata M., Glowacka A., Tomaszewska E.: Odleżyny - profilaktyka i nowoczesne metody leczenia zachowawczego (cz.2). *Zakażenia*, 2008, 5: 82-90.
6. Leczenie żywieniowe w neurologii - stanowisko interdyscyplinarnej grupy ekspertów. *przegląd neurologiczny*, 2017, 3: 106-119

NUTRICIA
Cubitan

Przyspiesza gojenie ran i odleżyn¹

Dostępny
tylko w aptekach.

**WSPARCIE ŻYWIENIOWE
W TERAPII PACJENTÓW
z odleżynami**

**Cubitan to specjalistyczny
preparat odżywczy:**

- **wysokoenergetyczny**
- **wysokobiałkowy**
- **z arginina aby przyspieszyć gojenie ran²**
- **z witaminami i składnikami mineralnymi stymulującymi odbudowę tkanek^{3,4}**

**Najczęściej
zalecane stosowanie:**

**1-3
BUTELKI DZIENNIE
14
(DNI I WIĘCEJ)**

¹ van Anholt, et al. *Nutricion* 26 [2010] 867-872. ² M. B. Witte i A. Barbul. Arginine physiology and its implication for wound healing. *Wound Repair Regen*, 2003; 11: 419-23.

³ A. B. Lansdown i wsp. Zinc in wound healing: theoretical, experimental, and clinical aspects. *Wound Repair Regen*, 2007; 15: 2-16. ⁴ H. Ciborowska i A. Rudnicka. *Dietetyka. Żywność zdrowego i chorego człowieka*. Wydanie III. PZWL, Warszawa 2007.

Cubitan - dietetyczny środek spożywczy specjalnego przeznaczenia medycznego do postępowania dietetycznego w odleżynach i trudno gojących ranach. Dodatkowo grupą osób, które może odnieść korzyść ze stosowania preparatu Cubitan są pacjenci po udarze mózgu w fazie przewlekłej i rehabilitacji. Stosować pod nadzorem lekarza. CUB/25/08/2016

TERAPIA PODCIŚNIENIOWA W TRYBIE AMBULATORYJNYM

Dr Maksymilian Czerepko

Chirurg onkologiczny

Wstęp

Chirurgia stanowi główny element leczenia chorób nowotworowych. Przy relatywnie niskich kosztach daje możliwość całkowitego wyleczenia, przedłużenia życia, bądź poprawy jego komfortu. W zakresie wydzielonej specjalizacji – chirurgii onkologicznej – znalazły się takie jednostki chorobowe, jak nowotwory piersi i jelita grubego (stanowiące po 29% wszystkich zabiegów). Następną grupą są nowotwory żołądka (10%) i trzustki (6%), a także wątroby z drogami żółciowymi (5%), tarczycy (5%) oraz czerniaki (5%)¹. Rozwój technologii, technik operacyjnych i opieki okołoperacyjnej sprawił, że radykalne zabiegi, dające szanse wyleczenia, stały się dostępne dla chorych w zaawansowanym wieku z licznymi obciążeniami. Pociąga to jednocześnie większe ryzyko powikłań, z którymi każdy chirurg musi się liczyć.⁴

Jednym z najczęstszych powikłań jest zakażenie miejsca operowanego. Dotyczy ono od 1% do 30% ran w zależności od ich rodzaju.² Podeszły wiek chorych, wcześniejsza radioterapia, wyniszczenie białkowo-kaloryczne, zaburzenia metaboliczne i choroby współistniejące powodują, że leczenie ran przewlekłych jest dużo trudniejsze niż w przypadku innych chorych. Z kolei fakt, że leczenie operacyjne jest często tylko składową całego procesu leczenia powoduje, że przewlekające się powikłanie może uniemożliwić lub utrudnić podjęcie dalszego leczenia przeciwnowotworowego.³

Nie istnieje jedna skuteczna metoda leczenia ran. Często dopiero działanie na wielu płaszczyznach pozwala na odniesienie sukcesu terapeutycznego. Pogląd taki skłania do szukania nowoczesnych metod, a jednocześnie sięgania do zapomnianych technik leczenia podciśnieniowego.⁴

Case study

Rak piersi (kobieta, wiek: 63)

Chora (lat 63) zgłosiła się do Oddziału z powodu raka piersi prawej z przerzutami do węzłów chłonnych. Dodatkowym obciążeniem ujemnym w wywiadzie lekarskim było reumatoidalne zapalenie stawów w trakcie sterydoterapii. Pacjentce wykonano zabieg amputacji piersi prawej sposobem Maddena. Operacja przebiegła bez powikłań, zaś sama pacjentka była w dobrym stanie, dzięki czemu możliwe było wypisanie jej do domu w 5 dobie po zabiegu.

Niestety, w trakcie obserwacji prowadzonej po leczeniu operacyjnym wykryto, że doszło do powstania torbieli chłonnej w łożu po piersi. Zaburzenia odpływu chłonki występują z różnym nasileniem średnio u co 5 chorej i są jednym ze standardowych powikłań po tego typu zabiegu.⁴ Pierwszym krokiem podejmowanym przy leczeniu chłonnokotoku jest miejscowa punkcja. Jednakże, w analizowanym przypadku, mimo licznych zabiegów punkcji, nie uzyskano poprawy. W związku z tym, chorą zakwalifikowano do operacyjnego wycięcia torbieli chłonnej. Zabieg ponownie przebiegł bez powikłań. Chorą wypisano do domu w 3 dobie po zabiegu w stanie ogólnym dobrym.

Pacjentka pozostawała pod opieką poradni chirurgii onkologicznej, gdzie zaopatrywano ranę powstałą w wyniku zabiegu i prowadzono bieżącą obserwację stanu. W wyniku prowadzonych obserwacji u chorej stwierdzono utrzymujący się chłonnokotok, bez poprawy pomimo

wielokrotnych punkcji. W związku z tym, pacjentkę zakwalifikowano do ponownego zabiegu wycięcia torbieli chłonnej. Pomimo podjęcia kolejnej próby bardziej radykalnego leczenia, w wyniku kolejnego zabiegu również nie uzyskano poprawy stanu klinicznego. Powikłaniem po trzecim zabiegu było zakażenie rany, które bezpośrednio przyczyniło się do powstania ubytku w centralnej części blizny. (Fot. 1.) Kolejne zabiegi i powikłania wpływały negatywnie na stan psychiczny pacjentki. Samo wykrycie nowotworu i zabieg amputacji piersi są niezwykle obciążające emocjonalnie dla chorych, a dodatkowe czynniki, takie jak powikłania (które są normalnym ryzykiem przy każdym zabiegu), powiększają cierpienie i utrudniają leczenie choroby zasadniczej. Dla wielu pacjentów również przedłużająca się hospitalizacja stanowi trudność, ponieważ czują, że lepiej funkcjonowałyby w warunkach domowych. Postawa taka stanowi wzywanie dla personelu medycznego, którym musi zmierzyć się ze zniecierpliwieniem leczonego pacjenta oczekującego szybkich efektów leczenia.

Fot. 1. 13.04.2017

Fot. 2. 20.04.2017

Podobnie sytuacja wyglądała w analizowanym przypadku. Chora zaczęła odczuwać irytację wynikającą z nawracającej choroby.

Fot. 3. 04.05.2017

Fot. 4. 18.05.2017

Opisane powyżej uwarunkowania wpłynęły na podjęcie decyzji o zastosowaniu leczenia NPWT (Negative Pressure Wound Therapy) z użyciem podciśnienia kanistrowego. Po 17 dniach leczenia uzyskano eradykację bakterii *Pseudomonas Aeruginosa* i obkurczenie się rany (Fot. 2.), co pozwoliło zakwalifikować chorą do kolejnego zabiegu wycięcia torbieli chłonnej z plastyką ubytku przesunięciem płatów skórno-podskórnych. (Fot. 3.) Niestety, z powodu martwicy w centralnej części rany doszło do ponownego powstania ubytku w ranie. Chorą zaproponowano zabieg zaopatrzenia ubytku płatem uszypułowanym LD (technika przeszczepienia wyspy skórnej z płców razem z mięśniami najszerszym grzbietu), na co wyraziła zgodę.

W trakcie hospitalizacji stwierdzono martwicę brzeżną graftu i oddzielenie się go ze wszystkich stron od skóry. (Fot. 4.) Oznaczało to częściowe odrzucenie położonego płata uszypułowanego, co z kolei groziło całkowitą martwicą i utratą przeszczepu.

Fot. 5. 05.08.2017

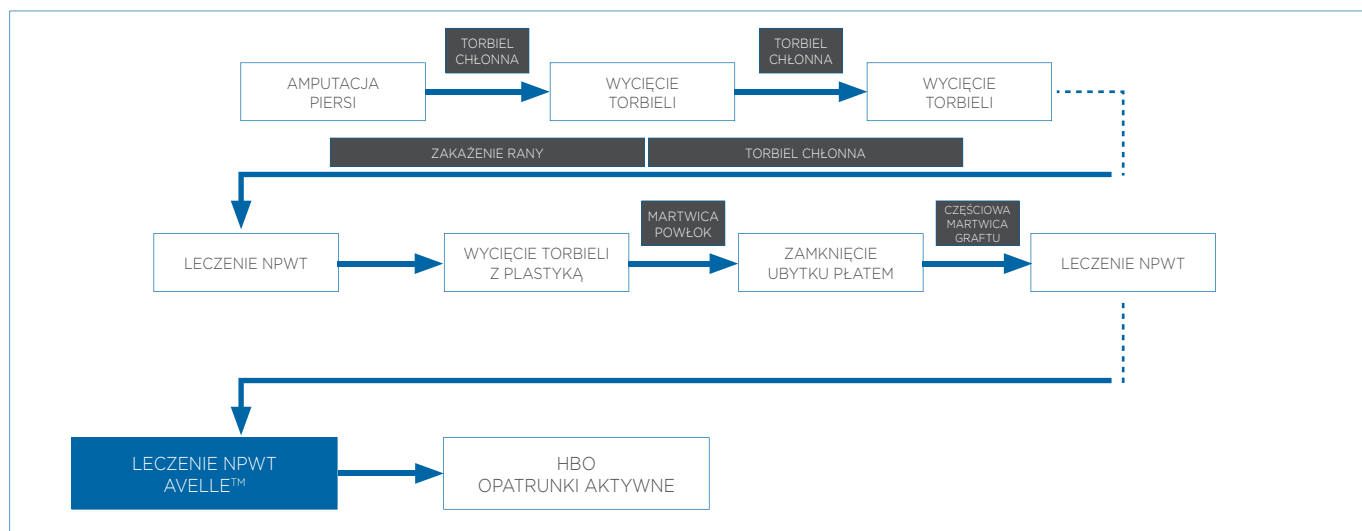
Fot. 6. 05.08.2017

Rana wymagała opracowania chirurgicznego, jako że graft w swojej dalszej części nie wykazywał cech martwicy, to powstały ubytek tkanek zaopatrzone przeszczepami typu Davis, które ufiksowano za pomocą jednorazowego zestawu NPWT – Avelle™. (Fot. 5. i 6.)

Fot. 7. 10.11.2017

Dzięki zastosowaniu tego zestawu, możliwe było wypisanie tak zaopatrzonej chorej do domu, po uprzednim przeszkoleniu przez personel medyczny odnośnie działania zestawu. Prosta konstrukcja i intuicyjność działania pozwoliła chorej bez trudu opanować mechanizm funkcjonowania urządzenia i samodzielnie nadzorować proces leczenia. Po 14 dniach leczenia ambulatoryjnego uzyskano wgojenie się przeszczepów i naskórkowanie widoczne od ich brzegów. Chorą następnie skierowano na 20 sesji leczenia hiperbarycznego, mającego na celu wsparcie procesu gojenia. Niestety, terapia musiała zostać przerwana z uwagi na występujące u chorej krwawienia z nosa. Pomimo tego, dzięki zastosowaniu NPWT, uzyskano powolne, lecz sukcesywne zamknięcie się rany. (Fot. 7.) Poniżej przedstawiono schemat leczenia.

KORZYŚCI Z ZASTOSOWANIA NPWT

Typ ZMO	Zakres zakażenia
Wgojenie powikłanej rany	Skrócenie czasu hospitalizacji
Poprawa samopoczucia	Zmniejszenie kosztu leczenia powikłań
Skrócenie czasu hospitalizacji	Wzrost satysfakcji z usług oddziału
Powrót do aktywności życiowej	Zmniejszenie ryzyka odrzucenia przeszczepu
	Stabilizacja rany

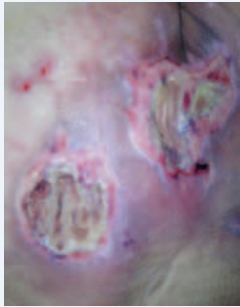

Rak odbytnicy (mężczyzna, wiek: 72)

Chory (lat 72) został przyjęty do Oddziału z powodu wypadnięcia ileostomii, która wyloniona została przed radioterapią z powodu raka odbytnicy. Konieczne było wykonanie zabiegu plastyki stomii. Operacja przebiegła bez powikłań, jednak w trakcie hospitalizacji doszło do ewentracji (rozejścia się rany pooperacyjnej z wypadnięciem trzewi). W związku z tym konieczne było przeprowadzenie kolejnego zabiegu.

Chorego reoperowano w 9 dobie po pierwszej operacji. Drugi zabieg również przebiegł bez powikłań. Niestety, w trakcie obserwacji w okresie pooperacyjnym stwierdzono zakażenie rany. Przybrało ono postać rozejścia skóry i tkanki podskórnej z dnem wypełnionym włóknikiem i niewielkiego wycieku treści ropnej. (Fot. 8.) Ranę opracowano chirurgicznie i założono NPWT z system kanistrowym uzyskując po 4 dniach

KOMPLEKSOWY MODEL LECZENIA RAN PRZEWLEKŁYCH

ETAP GOJENIA:		CEL LECZENIA:	PROPONOWANE OPATRUNKI:	
			RANA POWIERZCHOWNA	RANA GŁĘBOKA
MARTWICA SUCHA 	<ul style="list-style-type: none"> • Oczyszczenie rany z martwicy • Przygotowanie rany do ziarninowania • Zapewnienie odpowiedniego wilgotnego środowiska gojenia 	 GranuGel® oraz Granuflex®	 GranuGel® i Granuflex®	
RANA SKOLONIZOWANA, Z MARTWICĄ ROZPŁYWNĄ, ZAGROŻONA INFЕКCJĄ 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrola kolonizacji rany przez bakterie • Pochłanianie wysięku • Stymulowanie procesu ziarninowania • Zapewnienie odpowiedniego wilgotnego środowiska gojenia • Zapobieganie maceracji zdrowej skóry wokół rany • Wsparcie oczyszczania autolitycznego 	 AQUACEL® Ag Foam	 AQUACEL® Ag+ Extra™ oraz AQUACEL® Foam	
RANA Z INFЕКCJĄ 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwalczanie drobnoustrojów – kontrola zakażenia rany • Pochłanianie wysięku • Zapewnienie odpowiedniego wilgotnego środowiska gojenia • Zapobieganie maceracji zdrowej skóry wokół rany • Kontrola przykrego zapachu 	 AQUACEL® Ag Foam	 AQUACEL® Ag+ Extra™ oraz AQUACEL® Foam	
RANA Z BIOFILMEM 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwalczanie kolonii drobnoustrojów, zapobieganie odnawianiu się biofilmu • Pochłanianie wysięku • Zapewnienie odpowiedniego wilgotnego środowiska gojenia • Zapobieganie maceracji zdrowej skóry wokół rany 	 AQUACEL® Ag+ Extra™ oraz AQUACEL® Foam	 AQUACEL® Ag+ Extra™ oraz AQUACEL® Foam	Mały wysięk: Mały wysięk:

RANA ZIARNINUJĄCA

- Stymulowanie procesu ziarninowania
- Przygotowanie rany do procesu naskórkowania
- Zapewnienie odpowiedniego wilgotnego środowiska gojenia
- Zapobieganie maceracji zdrowej skóry wokół rany

Foam Lite™ ConvaTec

Umiarkowany/
obfity wysięk:

Umiarkowany/
obfity wysięk:

AQUACEL® Foam

AQUACEL® Extra™
oraz AQUACEL® Foam

Brak wysięku:

Granuflex® Extra Thin

Mały wysięk:

Foam Lite™ ConvaTec

RANA NASKÓRKUJĄCA

- Stymulowanie procesu naskórkowania
- Obkurczanie rany
- Zapewnienie odpowiedniego wilgotnego środowiska gojenia
- Ochrona delikatnej skóry wokół rany

Zdjęcia za uprzejmą zgodą R. Mathison, Stockport NHS Trust, UK, D. Copson, Nottingham University Hospitals NHS Trust, UK, Sylwia Rogowska oraz archiwum ConvaTec

**IDEALNE POŁĄCZENIE
NA TRUDNO GOJĄCE SIĘ RANY**

AQUACEL Ag+Extra™ + AQUACEL Foam

oczyszczenie rany. (Fot. 9.) Dzięki temu możliwa była zamiana systemu kanistrowego na jednorazowy system Avelle™, z którym pacjent został wypisany do domu. Dalsze leczenie odbywało się w ramach poradni chirurgii onkologicznej. Dzięki zastosowaniu NPWT przebiegło ono sprawnie - po kolejnych 7 dniach ranę zamknięto szwami pojedynczymi. (Fot. 10. i 11. wykonano po tygodniu)

Fot. 8. 5.10.2017

Fot. 9. 12.10.2017

Fot. 10. 19.10.2017

Fot. 11. 14.11.2017

Podsumowanie

W obu przedstawionych przypadkach zastosowany system Avelle™ umożliwił kontynuację rozpoczętego leczenia podciśnieniowego w domu. Chorzy zakwalifikowani do tego leczenia byli w dobrym stanie ogólnym oraz wykazywali chęć współpracy i uczestnictwa w procesie leczniczym. Obie rany przewlekłe były płytkie i wykazywały się miernym wydzielaniem.

Chorzy zwracali uwagę na łatwość obsługi, cichą pracę i niewielkie rozmiary urządzenia. Z klinicznego punktu widzenia, terapia prowadzona w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej dała równoważne efekty, jakich można oczekiwać w ramach leczenia szpitalnego.

KORZYŚCI Z ZASTOSOWANIA NPWT

Typ ZMO	Zakres zakażenia
Wygojenie powikłanej rany	Skrócenie czasu hospitalizacji o 7 dni
Poprawa samopoczucia	Zmniejszenie kosztu leczenia powikłań
Skrócenie czasu hospitalizacji	Wzrost satysfakcji z leczenia
Oczyszczenie rany	Ograniczenie zużycia opatrunków aktywnych

Bibliografia

- Hermann K.; Chirurgiczne leczenie nowotworów w Polsce: dziś i jutro; Onkologia w Praktyce Klinicznej 2011, tom 7, nr 6, 311-320
- Quinn A., Hill A.D., Humphreys H.: Evolving issues in the prevention of surgical site infections. Surgeon, 7, 170-172 (2009)
- Szawłowski A.; Powikłania chirurgii onkologicznej; Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2014
- Banasiewicz T., Zieliński M.: Terapia podciśnieniowa ran., Wyd. I. Poznań, Termedia Wydawnictwo Medyczne, 2015
- Szmidt J., Kuźdzał J., Gruca Z., Krawczyk M., Lampe P., Polański J.; Podstawy chirurgii; Rok wydania: 2009 r. Medycyna Praktyczna

Avelle™

Supermoc podciśnienia

Jedyny
system łączący
podciśnienie
z technologią
Hydrofiber™

Jednorazowy system do Podciśnieniowej Terapii Ran

⌚
Działa 30 dni

ConvaTec Polska Sp. z o.o., al. Armii Ludowej 28, 00-609 Warszawa, tel. (22) 579 66 50
 Bezpłatna linia informacyjna: 800 120 093, www.convatec.pl, dzialpomocy@convatec.com
 TM/® - oznacza zastrzeżony znak towarowy ConvaTec Inc. ©2017 ConvaTec Inc.

CZY WARTO? STUDIUM PRZYPADKU - KIKUT PO AMPUTACJI KOŃCZYNY DOLNEJ

mgr Monika Aleksy-Polipowska

Kamilińskie Centrum Opieki Paliatywnej, Tarnowskie Góry

Często w swojej pracy, zwłaszcza kiedy spotykam pacjenta z raną, która nie będzie się goić, trudną, zadaję sobie pytanie: **czy warto?** Czy warto podjąć wysiłek, ponosić koszty leczenia rany, którą już ktoś prowadził i uznał, że nie jest do wyleczenia, że to przypadek "beznadziejny"?

Kiedy poznałam Panią Zofię, stała przed dycyzją udzielenia zgody na wykonanie reamputacji kikuta. Podjęłam się wyzwania – wyleczenia rany kikuta. Przekonała mnie determinacja rodziny, pacjentki i stwierdzenie „przecież mama musi chodzić, na protezę zbieramy”.

Historia choroby Pani Zofii

Pani Zofia, 59 lat.

Rozpoznanie: Rak jajnika. Stan po amputacji kończyny dolnej prawej (lipiec 2013 r.) z powodu zakrzepicy tętnic kończyny dolnej prawej. Pacjentka wypisana ze szpitala z raną kikuta.

Decyzją chirurga było skierowanie pacjentki do oddziału chirurgicznego, celem wykonania reamputacji (październik 2013r.). Zanim jednak Pani Zofia doszła do tego etapu zmagania się z chorobą, przeszła długą drogę...

Wszystko rozpoczęło się 15 marca 2013r. Pacjentka zgłosiła się na Izbę Przyjęć z powodu bólu kolana prawej nogi, stwierdzono, że nie wymaga leczenia w ramach ostrego dyżuru naczyniowego. Pacjentkę skierowano na oddział chirurgii ogólnej, gdzie jako rozpoznanie wstępne ustalono: zakrzepica żyły podkolanowej prawej, stwierdzono również guz miednicy małej, prawdopodobnie jajnika prawego.

Leczona zachowawczo. Wypisana do domu, z zaleceniami hospitalizacji na oddziale ginekologicznym, celem wykonania zabiegu operacyjnego. Na domiar złego w czerwcu z objawami zatorowości płucnej została przyjęta na oddział pulmonologii.

W końcu, w lipcu pacjentka została przyjęta do Katedry i Oddziału Klinicznego Chirurgii Naczyniowej i Ogólnej z rozpoznaniem: **ostre dwudniowe niedokrwienie kończyny dolnej prawej, zakrzepica tętnic kończyny dolnej prawej, miażdżycza tętnic kończyn dolnych, zakrzepica żyły podkolanowej prawej powikłana w marcu zatorowością płucną, guz miednicy małej. Wykonano trombembolktomię tętnicy podkolanowej prawej.**

Następnie pacjentka przeszła amputację goleni prawej, a 15 lipca dokonano amputacji na wysokości uda prawego. Wypisana do domu z raną w obrębie kikuta.

Po tym jak trafiła do domu, jeszcze kilka razy była konsultowana z powodu objawów zakrzepicy żylniej. We wrześniu 2013r. przyjęta na oddział ginekologiczny, gdzie wykonano zabieg operacyjny, w postaci radykalnego usunięcia macicy z przydatkami, usunięcia węzłów chłonnych miednicy małej, usunięcia wyrostka robaczkowego, usunięcia sieci większej.

Od października leczona w Insytucie Onkologii w Gliwicach, gdzie zakwalifikowano ją do chemioterapii.

Rana na kikucie po amputacji

U Pacjentki zastałam zlecenie z poradni chirurgicznej: opatrunki z gazy, Irujol Mono na martwicę „czarną” i Argosulfan krem na pozostałą część rany.

Na dokumentacji fotograficznej (Fot. 1.) – widoczne ślady wymienionych środków i opatrunek zewnętrzny z gazy.

Stwierdzono:

- Tkanka martwicza miękka, w dolnym biegunie rany martwica sucha do chirurgicznego opracowania, ze względu na jej grubość.
- Grubość tkanki martwiczej różna na całej powierzchni rany.
- Wysiłek skąpy.
- Rana bez cech infekcji.
- Ból oceniany przez pacjentkę w skali VAS 2-3/10 punktów.

Zastosowano:

- Przemywanie rany - 0,9% roz. NaCl.
- Antyseptyka - Octenisept.
- Oczyszczanie chirurgiczne.
- Nawilżanie rany - Granugel®.
- Opatrunki specjalistyczne - Aquacel®Ag Extra™, Granuflex® (do czasu upłynięcia tkanki martwiczej).
- Zmiana opatrunku - co 2 dni.
- Zalecenia dietetyczne - Cubitan 1 butelka dziennie.

Fot. 1. Stan rany w dniu objęcia opieką 04.10.2013r.

Fot. 2. Stan rany na dzień 27.10.2013r.

Uzyskano wyraźną poprawę stanu rany (Fot. 2.).

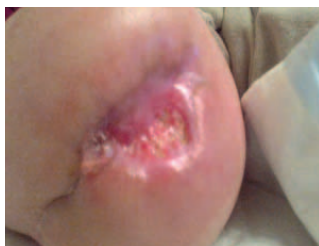
- Rana w fazie oczyszczania. Widoczne wypełnienie dna. Pojawiły się miejsca krwawiące.
- Tkanka martwicza pozostająca głównie w dolnym biegunie rany.
- Rana bez cech infekcji.
- Wysięk o średnim stopniu.
- Ból oceniany przez pacjentkę w skali VAS 1-2/10 punktów.

Zastosowano:

- Przemycanie rany - 0,9% roz. NaCl.
- Antyseptyka - Octenisept.
- Oczyszczanie chirurgiczne.
- Nawilżanie rany - Granugel®.
- Opatrunki specjalistyczne - Aquacel® Ag Extra™, włączono opatrunek Aquacel® Foam jako wtórny.
- Zmiana opatrunku - co 3 dni.
- Zalecenia dietetyczne - Cubitan 1 butelka dziennie.

Fot. 3. Stan rany na dzień 22.11.2013r.

Fot. 4. Stan rany na dzień 13.12.2013r.

Widoczna poprawa. Rana praktycznie wygojona. (Fot. 4.)

Pacjentka nie odczuwa żadnych dolegliwości bólowych z wiązanych z raną. Problemem stają się bóle fantomowe, wymagające leczenia farmakologicznego.

Zastosowano:

- Przemycanie rany - 0,9% roz. NaCl.
- Antyseptyka - Octenisept.
- Solcoseryl żel.
- Opatrunki specjalistyczne - Aquacel® Foam.
- Zmiana opatrunku - co 3 dni.
- Zalecenia dietetyczne - Cubitan 1 butelka dziennie.

Fot. 5. Stan rany na dzień 04.01.2014r.

Fot. 6. Pani Zofia z protezą kończyny dolnej prawej

Rana w końcowej fazie leczenia (Fot. 5.).

Zastosowano:

- Przemycanie rany - 0,9% roz. NaCl.
- Opatrunki specjalistyczne - Granuflex® Extra Thin.
- Zmiana opatrunku - co 3-4 dni.
- Zalecenia dietetyczne - Cubitan 1 butelka co drugi dzień.

Pełne wyleczenie rany uzyskano w ciągu 3 miesięcy!

Tym samym dano szansę Pani Zofii na rehabilitację i naukę chodu w GCR w Reptach Śl., a co za tym idzie, w miarę samodzielne, dobrej jakości życie. Bez obciążania rodziny i najbliższych w zwyczajnych czynnościach dnia codziennego.

AQUACEL® Foam
Strażnik Twojej Skóry

Opatrunki AQUACEL® Foam mają wszystko czego potrzebujesz

- **ZABEZPIECZA**
- **CHRONI**
- **PIELĘGNUJE**

OPIEKA DŁUGOTERMINOWA - KONTYNUACJA LECZENIA POSZPITALNEGO

mgr Agata Marciniuk

Pielęgniarka oddziałowa, Szpital Specjalistyczny w Siedlcach,
pielęgniarska opieka długoterminowa domowa

Pacjenci objęci opieką długoterminową to chorzy przewlekłe i somatycznie, którzy nie są zdolni do samoopieki i samopielęgnacji. Ta grupa pacjentów najczęściej nie wymaga hospitalizacji, ale ze względu na istniejące problemy zdrowotne - najczęściej rany przewlekłe, wymagają one systematycznej, indywidualnej opieki pielęgniarskiej udzielanej w warunkach domowych.

Niezwykle ważną rolę w opiece nad pacjentem przewlekłe chorym i przebywającym w domu, zwłaszcza w odniesieniu do występujących ran przewlekłych, odgrywa pielęgniarka środowiskowa. Miejscowe leczenie ran przewlekłych to leczenie etapowe dlatego odpowiednia wiedza i umiejętności zastosowania nowoczesnych opatrunków wpływają na jakość świadczonej opieki ale przede wszystkim podnoszą komfort życia pacjentów i ich rodzin czy opiekunów. Możemy to realizować mając do dyspozycji bardzo skuteczne środki oraz opatrunki do leczenia i pielęgnacji.

Pielęgniarka w porozumieniu z pacjentem i/lub rodziną planuje oraz realizuje indywidualny program opieki. Choroby przewlekłe, a w ich konsekwencji rany przewlekłe dotyczą osób we wszystkich grupach wiekowych ale najczęściej ujawniają się wśród seniorów.

Poniżej przedstawię program pielęgnacji rany odleżynowej w ramach sprawowania pielęgniarskiej długoterminowej opieki domowej:

Opis przypadku

Kobieta 87 lat po udarze, leżąca, z niedowładem połowicznym (ok. 60 kg), wypisana ze szpitala z odleżyną III stopnia w okolicy krzyżowej.

Od kwietnia 2017 r. pacjentka pod moją opieką pielęgniarską długoterminową w celu leczenia odleżyny.

Rana: odleżyna III stopnia o wymiarach 15 cm na 10 cm, z widoczną martwicą, brzegi słabo ograniczone, okoliczne tkanki zaczerwienione, mała ilość wysięku, w dotyku bolesna. (Fot. 1.)

Pierwszym celem jaki sobie postawiłam, było usunięcie tkanek martwicznych oraz zabezpieczenie zaczerwienionej skóry wokół rany.

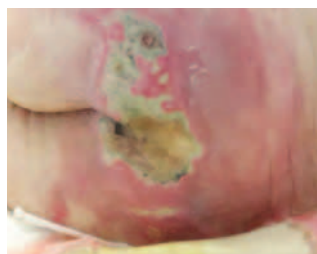
Zastosowałam:

- Opatrunek hydrokoloidowy Granuflex® - w celu zmiękczenia tkanek martwicznych, co pozwoliło na oddzielenie zdrowej tkanki od martwej.

Hydrokoloidy zawarte w opatrunku Granuflex® polepszyły jakość skóry wokół rany, a dodatkowo dzięki zewnętrznej warstwie wodoodpornej w opatrunku, zabezpieczono zostało łóżysko rany przed zanieczyszczeniem moczem i kałem.

Włączyłam również preparaty pielęgnacyjne dedykowane do tego rodzaju skóry oraz dodatkowo zastosowano materac p/odleżynowy zmiennościśnieniowy.

Zmiana opatrunku co 3 dni.

Fot. 1. Stan rany podczas pierwszej wizyty w kwietniu 2017r.

Fot. 2. Stan rany po 20 dniach od zastosowania opatrunków specjalistycznych ConvaTec (28.04.2017r.)

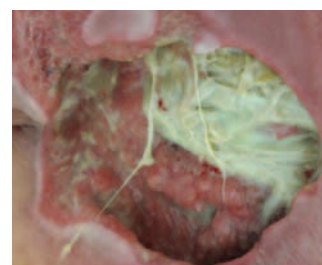
Po ok. 3 tygodniach łóżysko rany oczyszczono mechanicznie z martwych tkanek i zastosowano następujący protokół postępowania:

- Przemycanie rany roztworem soli fizjologicznej 0,9% NaCl.
- Antyseptyka z zawartością środka z octenidyny (pozostawiona na ok 3-5 min.).
- Po osuszeniu rany jałowym gazikiem zastosowałam na widoczną tkankę martwiczą GranuGel® w celu dalszego upłynnienia, nawodnienia tkanki martwicznej.
- Ranę wypełniono opatrunkiem przeciwbakteryjnym, przeciwbiofilmowym Aquacel® Ag+ Extra™ (wysocze chłonny z zawartością jonów srebra i środków niszczących strukturę biofilmu). Całość zabezpieczono opatrunkiem wtórnym Aquacel® Foam (wodoodporny, wysoce chłonny opatrunek piankowy).
- Ze względu na dużą ilość wysięku pierwsza zamiana opatrunku nastąpiła po 2 dniach, kolejne zmiany opatrunków co 2-3 dni.

Przy takim postępowaniu rana znacznie oczyściła się, ilość wysięku w dalszym ciągu była duża, skóra wokół rany w lepszej kondycji (Fot. 3.)

Fot. 3. Stan rany po 1 miesiącu od zastosowania opatrunków ConvaTec (4.05.2017r.)

Fot. 4. Stan rany na dzień 11.05.2017r.

Martwica sucha przechodziła w stan rozpułny, uwidoczniły się kieszenie skórne, kontynuowałam protokół postępowania jak poprzednio, czyli:

- Lawaseptyka NaCl.
- Antyseptyka (3-5 min).
- GranuGel® w celu nawodnienia płynnej martwicy.
- Do wypełnienia kieszeni, nawisów skórnych i łożyska rany zastosowano Aquacel® Ag+ Extra™.
- Jako wtórny zastosowano opatrunek Aquacel® Foam w wersji bez srebra.
- Zmiana opatrunku co 3-4 dni przez kolejne 2 tyg.

Odleżyna jest raną przewlekłą, więc opatrunki były przepisywane na receptę z odpłatnością 30% dla pacjenta.

Kolejne zdjęcia przedstawiają dalsze efekty leczenia odleżyny z zastosowaniem opatrunków specjalistycznych firmy ConvaTec.

Po trzech miesiącach stosowania opatrunków specjalistycznych ConvaTec rana oczyściła się, łożysko rany z widoczną różową ziarniną, znacząco zmniejszyła się ilość wysięku.

Fot. 5. Stan rany na dzień 13.06.2017r. (3 miesiące od zastosowania opatrunków ConvaTec)

Fot. 6. Stan rany na dzień 20.07.2017r. (4 miesiące od zastosowania opatrunków ConvaTec)

Zmieniłam protokół postępowania, stosowano:

- Lawaseptykę, antyseptykę.
- Kontynuowano wypełnianie łożyska rany opatrunkiem przeciwbakteryjnym i przeciwbiofilmowym Aquacel® Ag+ Extra™.
- Jako wtórny - opatrunek Aquacel® Foam.
- Zmiana opatrunku co 3-4 dni.

Od czasu oczyszczenia rany z martwych tkanek, postępy w gojeniu były bardzo widoczne. Pacjentka odczuwała mniejszy ból podczas zmiany opatrunków, zmniejszyła się ilość wysięku, dno rany bez tkanek martwiczych, a rana wypłyciła się. (Fot. 6.)

Fot. 7. Stan rany po ok 5 miesiącach od zastosowania opatrunków ConvaTec (28.08.2017r.)

Na tym etapie zaprzestałam stosowania opatrunku przeciwbiofilmowego Aquacel® Ag+ Extra™, a włączyłam do leczenia Aquacel® Ag Extra™ (przeciwbakteryjny) i do zamknięcia rany Aquacel® Foam.

Na tym etapie stosowałam tylko Aquacel® Foam w celu zachowania wilgotnego środowiska w ranie i przyspieszenia naskórkowania rany.

Pracując zarówno w środowisku szpitalnym, jak i w środowisku domowym pacjentów wiem, jak ważną rolę odgrywa właściwa pielęgnacja i odżywianie pacjentów leżących.

Na przykładzie powyższej podopiecznej widzimy, jak ważne jest aby osoby zajmujące się pacjentem były odpowiednio przygotowane do właściwego postępowania z raną.

Znając działania nowoczesnych specjalistycznych opatrunków firmy ConvaTec mogłam na każdym etapie pielęgnacji rany dopasować i zastosować odpowiedni rodzaj opatrunku. Działania te przyczyniły się do zmniejszenia dolegliwości wynikających z procesu leczenia rany zarówno dla pacjentki, jak i jej środowiska. Zdecydowanie wpłynęło to na poprawę komfortu życia i funkcjonowania środowiska domowego.

Należy wspomnieć w tym miejscu o innej niezwykle ważnej funkcji pielęgniarstwa jaką jest funkcja edukacyjna. Edukacja na temat sposobów pielęgnacji pacjenta jak i rodziny, czy opiekunów, w połączeniu z umiejętnym zastosowaniem nowoczesnych opatrunków na poszczególnych etapach postępowania z raną daje rewelacyjne efekty.

NA TRUDNO GOJĄCE SIĘ RANY

AQUACEL® Ag+Extra™

- Połączenie jonów srebra i 2 dodatkowych substancji **zwalcza 3 bariery gojenia ran: wysięk, infekcję, biofilm¹⁻³**
- Wysoka skuteczność antybakteryjna
- **Extra** chłonny, **Extra** wytrzymały¹⁻⁵

Referencje:

1. Physical Disruption of Biofilm by AQUACEL® Ag+ Wound Dressing. Scientific Background Report. WHR3850 MA232, 2013, Data on file, ConvaTec Inc. **2.** Antimicrobial activity and prevention of biofilm reformation by AQUACEL™ Ag+ EXTRA dressing. Scientific Background Report. WHR3857 MA236, 2013, Data on file, ConvaTec Inc. **3.** Antimicrobial activity against CA-MRSA and prevention of biofilm reformation by AQUACEL™ Ag+ EXTRA dressing. Scientific Background Report. WHR3875 MA239, 2013, Data on file, ConvaTec Inc. **4.** Harding K, Evans N, Cains J. An opened randomized comparative study to evaluate the clinical and economic performance of two absorbent dressings in venous leg ulcers. Poster presented at EWMA; May 15-17 2013; Copenhagen, Denmark. **5.** Parsons D, Mustoe T, Seth A. A new anti-biofilm Hydrofiber™ dressing: an in vivo investigation. Poster presented at Wounds UK; Nov 11-13 2013; Harrogate, UK.

UNIWERSALNOŚĆ W PRACY PIEŁĘGNIARKI TO PODSTAWA

Katarzyna Tomkiewicz

Przedstawiciel Medyczny ChC, ConvaTec Polska, Pielęgniarka Stomijna

Barbara Szulecka

Senior Medical Education Specialist, ConvaTec Polska

Połączenie umiejętności z zakresu pielęgnacji stomii, właściwego doboru sprzętu stomijnego oraz wiedzy z zakresu leczenia ran powinna posiadać każda pielęgniarka stomijna. Podczas wizyt u pacjentów stomijnych spotkałam się z powikłaniami skórnymi wokół stomii. Dzięki zdobytej wiedzy i umiejętności w dziedzinie leczenia ran mogę we właściwy sposób dostosować opatrunki specjalistyczne do leczenia zmian skórnych (podrażnienia, owrzodzenia), które są wynikiem podciekania treści jelitowej pod sprzęt stomijny.

Miejscowe powikłania stomii występują u prawie 70% osób żyjących ze stomią¹. Można wyróżnić powikłania chirurgiczne i dermatologiczne. Najbardziej uciążliwe dla chorego są powikłania chirurgiczne, wynikające często z niewłaściwej techniki operacyjnej, np.: niedokrwienie i martwica stomii, zwężenie, wciągnięcie lub wypadanie stomii, zaburzenia zrostu śluzówkowo-skórnego, przetoka okołostomijna, przepuklina okołostomijna. Niekiedy wymagają one ponownego zaopatrzenia chirurgicznego².

Zmiany skórne wokół stomii zdarzają się dość często lecz szybkie i właściwe zareagowanie prowadzi do ich ustąpienia. Choroby skóry wokół stomii (rany przewlekłe w następstwie urazu mechanicznego, zakażenia skóry, zmiany alergiczne, kontaktowe zapalenie skóry) mają negatywny wpływ na jakość życia i utrudniają samoopiekę. Często występujące zmiany skórne wokół stomii, czy rany owrzodzeniowe są przyczyną odklejania się sprzętu stomijnego.

Ważne jest, aby wiedzieć, jak we właściwy sposób połączyć opatrunki specjalistyczne ze sprzętem stomijnym, żeby wszystko było kompatybilne i dawało pacjentowi poczucie bezpieczeństwa. Takie bezpieczne połączenie stanowi sprzęt stomijny i opatrunki specjalistyczne firmy ConvaTec. Przykładem jest opisany poniżej przypadek pacjenta stomijnego.

Opis przypadku

Pan Ryszard, lat 79, od kwietnia 2017 r. po zabiegu wytonienia stomii z powodu guza jelita. Rana rozeszła się, nie chciała się goić z powodu braku zrostu śluzówkowo-skórnego. Doszło do rozejścia się szwów, dołączył się stan zapalny rany, który utrudniał ziarninowanie tkanki wokół stomii. Podjęto kilka prób zszycia, ale bezskutecznie. W wyniku podejmowanych działań powstały widoczne uszkodzenia skóry, drążące w głąb tkanek skóry brzucha (Fot. 1.)

Fot. 1. Skóra wokół stomii z widocznymi przetokami po próbie zszycia powłok brzusznych (pierwsza wizyta 2.06.2017r.)

Pamiętajmy, że stomia nie jest chorobą ale wynikiem choroby, natomiast powikłania skórne wokół stomii mogą prowadzić do zniechęcenia w samoopiece, obniżyć odporność psychiczną, w wyniku czego pacjenci mogą się izolować od życia rodzinnego.

Praca z pacjentami wymaga ode mnie poświęcenia, czasu, empatii, a te cechy pozwalają mi we właściwy sposób zaplanować proces opieki i edukacji każdego chorego.

Każdy podopieczny jest inny, mają różne problemy, do każdego z nich muszę podejść indywidualnie.

Na początku czerwca 2017r. byłam u pacjenta po raz pierwszy, opowiedział mi swoją historię związaną ze stomią i jej powikłaniami. Do czasu mojego kontaktu, pacjent był pod opieką pielęgniarki środowiskowej i poradni chirurgicznej w Ełku.

Na ranę wokół stomii stosowano opatrunek specjalistyczny Aquacel® Ag, na który bezpośrednio był przyklejany jednoczęściowy worek stomijny. Takie połączenie opatrunku i sprzętu stomijnego dwóch różnych firm nie pozwalało na utrzymanie sprzętu stomijnego dłużej niż jeden dzień. W godzinach porannych pielęgniarka środowiskowa robiła opatrunek, łącząc go z workiem stomijnym, a wieczorem całość odklejała się.

Moim podstawowym celem u Pana Ryszarda było zastosowanie odpowiedniego opatrunku, który będzie wchłaniał wysięk z rany wokół stomii i będzie zapobiegał podciekaniu pod część przylepną płytki. Ważny był także dobór odpowiedniego sprzętu stomijnego, żeby poprawić komfort życia codziennego pacjenta (do tej pory worki jednoczęściowe musiał zmieniać wraz opatrunkiem 2x dziennie).

W celu wypełnienia/wyrównania ubytku tkanki/skóry wokół stomii zastosowałam opatrunek chłonny z jonami srebra, przeciwbiofilmowy Aquacel® Ag+ Extra™, całość zabezpieczyłam opatrunkiem Granuflex® Extra Thin (opatrunek hydrokoloidowy, wodoodporny).

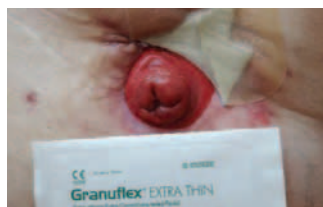
Protokół postępowania:

- Po zdjęciu opatrunku i sprzętu stomijnego całość była przemyta roztworem soli fizjologicznej 0,9 % NaCl (dokładne usunięcie mas kałowych ze śluzówki stomii oraz przestrzeni wokół stomii).
- Po osuszeniu - antyseptyk z zawartością octenidyny, pozostawiony na ok 3-5 min.
- Po ponownym przemyciu 0,9% roztworem NaCl i osuszeniu, wypełnienie ubytku wokół stomii opatrunkiem chłonnym z jonami srebra Aquacel® Ag+Extra™
- Całość zabezpieczono opatrunkiem hydrokoloidowym Granuflex® Extra Thin, z pominięciem śluzówki stomii. (Fot. 2-3.)

Fot. 2-3. Wyrównanie ubytku skóry wokół stomii opatrunkiem Aquacel® Ag+ Extra™ i zabezpieczenie opatrunkiem Granuflex® Extra Thin

Fot. 4. Dodatkowe uszczelnienie pastą uszczelniająco-gojącą Stomahesive®.

W celu zabezpieczenia przed podciekaniem treści jelitowej pod płytkę stomijną, zastosowałam pastę uszczelniająco-gojącą Stomahesive® (doszczelnia przestrzeń wokół płytki i śluzówki stomii). (Fot. 4.)

W tym przypadku sprzęt jednoczęściowy płaski nie miał zastosowania - jedynym odpowiednim rozwiązaniem było zastosowanie płytki typu Convex® (do stomii płaskich, wklęsłych, powikłanych).

Dobrałam sprzęt dwuczęściowy Natura® - płytka DuraHesive® Convex® z gotowym otworem na stomię 57/38 mm, z woreczkiem otwartym i zapinką InvisiClose®. (Fot. 5-6.)

Fot. 5-6. Sprzęt dwuczęściowy Natura® płytka DuraHesive® Convex® z gotowym otworem na stomię 57/38 mm, z woreczkiem otwartym, z zapinką InvisiClose®.

To zestawienie sprawdziło się i sprzęt z opatrunkiem utrzymywał się przez 3 dni.

Kolejne wizyty miały charakter edukacyjny:

- Jak zmieniać opatrunek „krok po kroku”?
- Jak prawidłowo przyklejać płytkę, żeby taki „zestaw” utrzymał się jak najdłużej?

Zastosowany opatrunek chłonny Aquacel® Ag+ Extra™ wchłaniał wilgoć również z wydzieliny stomijnej (z kału) i „zamykał” ją w strukturze opatrunku, żelując, a zewnętrzny opatrunek Granuflex® Extra Thin - opatrunek hydrokoloidowy, wodoodporny, ma podobny skład jak przylepiec w zastosowanej płytce. Takie połączenie gwarantuje bezpieczeństwo łączenia opatrunku z płytką stomijną.

Efekty gojenia rany wokół stomii z zastosowanym protokołem postępowania przedstawiają poniższe zdjęcia:

Fot. 7. 02.06.2017r.

Fot. 8. 23.06.2017r.

Fot. 9. 10.07.2017r.

Fot. 10. 18.07.2017r.

Fot. 11. 11.09.2017r.

Efekty mojej pracy są zadawalające, rana wypłycała się, wyziarninowała, a tym samym wyrównała się powierzchnia wokół stomii, do której przyklejany jest sprzęt stomijny.

Tak było w czerwcu 2017r.

Efekt gojenia po 2 miesiącach od zastosowania opatrunków specjalistycznych - wrzesień 2017r.

Wiedza dotycząca leczenia ran, opatrunków specjalistycznych przydaje się w mojej praktyce z pacjentami stomijnymi. Dlatego zachęcam inne pielęgniarki do pogłębiania swojej wiedzy z zakresu leczenia ran oraz odpowiedniego doboru sprzętu stomijnego.

Referencje

1. Shabbir J, Britton DC. Stoma complications: a literature overview. Colorectal Dis 2010;12(10):958-964.
2. Leczenie Ran 2013;10(1):1-6

Sterylny, przezroczysty, hydrokoloidowy żel,
wspomaga oczyszczanie rany z martwicy

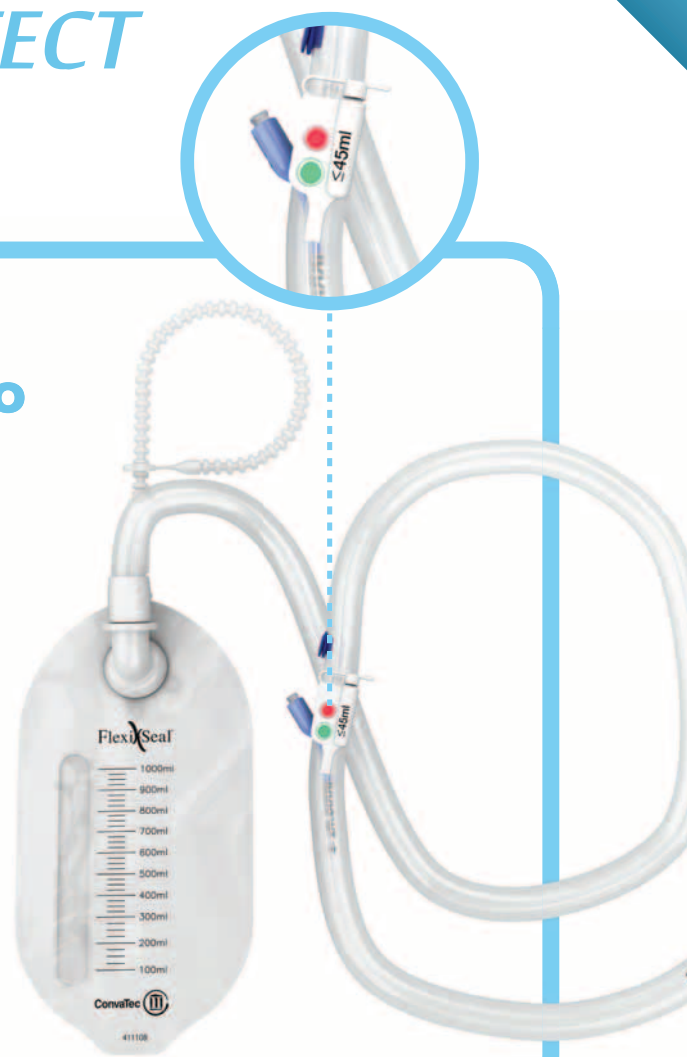
BEZKONKURENCYJNY W OCHRONIE

FlexiSeal® *PROTECT*

Nowość

W trosce o bezpieczeństwo pacjentów i personelu:

- chroni pacjenta przed konsekwencjami wynikającymi z przepełnienia balonika
- przebadany klinicznie dla bezpieczeństwa stosowania
- powstrzymuje rozprzestrzenianie *C.difficile*^{1,2}
- zapewnia ochronę przed nieprzyjemnym zapachem^{3,4}
- poprawia komfort opieki nad pacjentem

Referencje:

1. Containment of Clostridium difficile by the Flexi-Seal® Faecal Management System: an In Vitro Study. WHR13107 MA106. May 8, 2008. Data on file, ConvaTec.
2. Use of Filtered Faecal Collection Bags to Contain Clostridium difficile: an In Vitro Study. WHR13274 MA138. September 25, 2009. Data on file, ConvaTec
3. Odor Barrier Testing. 120124-001. Data on file, ConvaTec Inc.
4. Flexi-Seal® privacy Bag Filter Evaluation. 121412-001. Data on file, ConvaTec Inc.

ConvaTec Polska Sp. z o.o.

al. Armii Ludowej 26, 00-609 Warszawa, tel. (22) 579 66 50
Bezpłatna infolinia informacyjna: 800 120 093
www.convatec.pl, www.cdiffficile.pl
® – oznacza zastrzeżony znak towarowy ConvaTec Inc.
© 2018 ConvaTec Inc.

ADRESY SPECJALISTYCZNYCH CENTRÓW LECZENIA RAN

woj. dolnośląskie

Jelenia Góra 58-500
Specjalistyczna Praktyka Lekarska
Chirurgia Ogólna i Naczyniowa
Gabinet Zabiegowy
ul. Groszowa 9
tel. 692 462 038
dr n. med. Tomasz Michalski
wt., pt. od godz. 15.00

Jelenia Góra 58-560
Poradnia Chirurgiczna
ul. Sprzymierzonych 4
tel. (75) 755 05 66

Legnica 59-220
Ośrodek Diagnostyki Leczenia i Pielęgnacji Ran Przewlekłych Costa Med.
ul. Złotoryjska 62
tel. (76) 753 02 48, 785 628 245

Legnica 59-220
Gabinet Lekarski
lek. med. Teresa Dziuk-Pustułka
ul. Tulipanowa 12
tel. 601 050 245
pn. i czw., godz.: 17.00-20.00

Wrocław 50-981
4 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką
Poradnia Chirurgii Ogólnej
ul. Weigla 5
tel. (71) 721 05 55

Wrocław 51-318
NZOZ MULTIMEDICA
Poradnia Chirurgii Naczyniowej
ul. Zakrzowska 19a
dr n. med. Krzysztof Szecówka
tel. 601 740 110

Wrocław 51-124
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
Ośrodek Badawczo-Rozwojowy
Poradnia Chirurgii Ogólnej
ul. H. Kamieńskiego 73a
tel. (71) 327 05 03

Wrocław 50-312
Prywatna Praktyka Lekarska
ul. Żeromskiego 60 / 5a
tel. 887 950 713
dr hab. n. med. Adam Reich
poniedziałek 15.00- 18.00

woj. kujawsko-pomorskie

CatrisCare
Mobilny Gabinet Leczenia Ran
dr Katarzyna Malinowska
tel. 888 880 580

Bydgoszcz 85-094
Szpital Uniwersytecki nr 1
im. A. Jurasza
Poradnia Leczenia Ran Przewlekłych
ul. Marii Curie-Skłodowskiej 9
tel. (52) 585 41 83 lub 88

Grudziądz 86-300
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DER-MED
ul. Waryńskiego 6
tel. (56) 451 71 40

Toruń 87-100
Prywatne Centrum Chirurgii Winczakiewicz-Borkiewicz
ul. Kołłątaja 10a
tel. (56) 660 09 07

Toruń 87-100
Miejska Przychodnia Specjalistyczna
ul. Uniwersytecka 17
tel. (56) 611 99 51
Koordynator Poradni Chirurgii Urazowej
Cezary Jarek

Toruń 87-101
Centrum Medyczne OLK-MED
Poradnia Chirurgiczna
lek. med. Jacek Klebba
pl. 18 Stycznia 4
tel. (56) 622 66 66

Toruń 87-100
NZOZ Poradnia Chirurgiczna Manus
ul. Ligi Polskiej 1
tel. (56) 645 10 49
dr Maciej Rudzki, pielęgniarka
Andrzej Przewięźlikowski

Włocławek 87-800
NZOZ VIVA Centrum Medycyny Estetycznej
Poradnia Chirurgiczna, Poradnia Dermatologiczna
dr Jolanta Świętiewicz
ul. Promienna 5B
tel. (54) 230 90 17

woj. lubelskie

Chełm 22-100
SP WSS w Chełmie, Przychodnia Specjalistyczna
Poradnia Chirurgiczna z Poradnią Stomijną
ul. Szpitalna 53 b
tel. (82) 562 31 40

Kraśnik 23-210
SP ZOZ w Kraśniku
Poradnia Dermatologiczna al. Niepodległości 23
tel. (81) 82 54 864

Lublin 20-081
Poradnia Chirurgii Naczyniowej i Angiologii
ul. Staszica 11
tel. (81) 532 39 35

Lublin 20-954
SPSK4 w Lublinie, Poliklinika Poradnia Chirurgiczna
ul. Dr K. Jaczewskiego 8
tel. (81) 724 45 04

Łęczna 21-010
Przychodnia Specjalistyczna w Łęcznej,
Poradnia Chirurgiczna
ul. Krasnystawska 52
tel. (81) 752 62 00

Zamość 22-400
NZOZ MED-SPEC
Poradnia Chirurgiczna
ul. Kilińskiego 4
tel. (84) 677 51 36

woj. lubuskie

Gorzów Wlkp. 66-400
SP ZOZ Obwód Lecznictwa Kolejowego
ul. Dworcowa 4
tel. (95) 720 46 41
lek. med. Jarosław Hajduk

Zielona Góra 65-001
Agia-Medica
NZOZ
lek. med. Andrzej Guzera
ul. Wyszyńskiego 99
tel. 501 603 328

woj. łódzkie

Łódź 91-048
Centrum Stopy Przychodnia Leczenia Ran i Pielęgnacji Stóp
ul. Lutomińska 65
tel. (42) 631 04 54

Łódź 90-553
NZOZ CERTUS
Poradnia Chorób Naczyń
ul. Kopernika 67/69
tel. (42) 639 88 22

Łódź 91-116
NZOZ MIKOMED
Poradnia Chorób Naczyń Obwodowych
al. Traktowa 13
tel. (42) 655 88 75

Łódź 90-030
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. Pirogowa
Wojewódzki Ośrodek Diabetologii i Chorób Metabolicznych
Poradnia Leczenia Stopy Cukrzycowej
ul. Nowa 30/32
tel. (42) 674 90 80

Łódź 90-212
Argo Centrum Medyczne, Leczenie Ran Przewlekłych
ul. Sterlinga 27/29
tel. (42) 632 14 05

Łódź 94-074
NZOZ Mediab
Centrum Diabetologii
Gabinet Stopy Cukrzycowej
Poradnia Chirurgii Ogólnej al. Wyszyńskiego 61
tel. (42) 259 07 77

Pabianice 95-200
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pabianicach
Przychodnia Specjalistyczna
ul. Jana Pawła II 68
tel. (42) 225 36 98

Sieradz 98-200
ZDROWIE Wioletta Smosna
Specjalistyczne Leczenie Ran al. Pokoju 7
tel. 603 480 322

woj. małopolskie

Bibice 32-087
Specjalistyczna Praktyka Lekarska
Paweł Barucha
ul. Graniczna 131
tel. 534 534 165
sob. 10.00-16.00
pok. nr 3
budynek Centrum Stomatologii

Kraków 30-009
Kriomed Gabinet Chirurgiczny
ul. Friedleina 8
tel. (12) 634 44 45
dr Adam Korczyński

Kraków 31-530
Poradnia Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
ul. Łazarza 14
tel. (12) 424 42 43

Kraków 31-261
NZOZ SPECJALISTA
Przychodnia Lekarska
ul. Rusznikarska 17
tel. (12) 423 30 45

Kraków 31-155
Specjalistyczny Gabinet Lekarski Alfa Medica
ul. Wielicka 44
tel. (12) 633 28 02
dr Marcin Graca
pon., pt. 9.00-19.00,
wt. i śr. 9.00-15.00

Kraków 31-135
Poradnia Chirurgii Ogólnej
ul. Batorego 3
tel. (12) 633 73 43
pon. 8.00-12.00
wt. i czw. 14.00-16.00

Kraków 31-909
Przychodnia Specjalistyczna Med-Skarpa
os. Na Skarpie 6
tel. 501 338 180
dr Wojciech Król

Kraków 30-693
Poradnia Leczenia Ran Przewlekłych i Odleżyn
Szpital św. Rafała w Krakowie
ul. Bochenka 12
tel. (12) 629 88 00
dr n. med. Łukasz Strzpek

Kraków 30-693
Indywidualna Praktyka Lekarska
lek. med. Wojciech Pirowski
www.chirurgia.krakow.pl
ul. Jana Brożka 1
tel. 501 764 199

Nowy Targ 34-300
Bona Medica
ul. Długa 129
tel. 601 483 943
środy 15.30-20.00

Skała 32-043
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Poradnia Chirurgiczna
ul. Słomnicka 69
tel. (12) 389 10 05
pn. i wt., godz.: 15.00-18.00

Wadowice 34-100
Poradnia Chirurgiczna
ul. Podgórska 6
tel. 606 455 860
pn.-pt., godz.: 15.00-18.00
dr Wojciech Król

woj. mazowieckie

Nowy Dwór Mazowiecki 05-100
PZOZ Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna
Poradnia Chirurgiczna
ul. Padarewskiego 7
tel. (22) 775 20 37
- spec. chirurg
Andrzej Dobosiewicz

Ostrołęka 07-410
Centrum Leczenia Ran
al. Jana Pawła II 120A
tel. (29) 765 21 00

Warszawa 02-541
PODOS Klinika Leczenia Ran
ul. Narbutta 46/48
tel. (22) 462 34 96
www.podos.pl

Warszawa 02-034
Klinika Flebologii Sp. z o.o.
dr hab. n. med. Tomasz Grzela
ul. Wawelska 5
(budynek CMS) II p
tel. (22) 417 10 00, 735 998 880
www.klinikaflebologii.pl

Warszawa 02-513
SZPZLO
ul. Madalińskiego 13
tel. (22) 541 70 57, 58

Warszawa 03-134
NZOZ Centrum Medyczne
Białoleka
ul. Książkowa 9
tel. (22) 889 51 76

Warszawa 03-416
Specjalistyczna
Przychodnia Lekarska
VITAMED Sp. z o.o.
ul. Wileńska 18
tel. (22) 473 89 37

Warszawa 02-097
Katedra i Klinika
Gastroenterologii
i Chorób Przemiany Materii
Warszawskiego
Uniwersytetu Medycznego,
Poradnia Stopy Cukrzycowej,
Poradnia Diabetologiczna
ul. Banacha 1a
tel. (22) 599 10 00

Warszawa 02-801
Szpital Lux-Med,
Gabinet Leczenia Ran
ul. Puławska 455
tel. (22) 431 20 59
spec. chirurg
Andrzej Opertowski,
mgr piel. Agnieszka Szewczyk

Warszawa 02-218
Centrum Stopy Przychodnia
Leczenia Ran i Pielęgnacji Stóp
ul. Kazimierzowska 69
tel. 506 066 399

Zielonka 05-220
Centrum Multi-Medica Sp. z o.o.
ul. Poniatowskiego 97
tel. (22) 786 81 91

woj. opolskie

Opole 45-594
Indywidualna Praktyka
Lekarska
ul. Obońców Stalingradu 61
tel. (77) 453 81 66
dr n. med. Grzegorz Krasowski

Strzelce Opolskie 47-100
NZOZ
CENTRO-MED Sp. z o.o.
Poradnia Chirurgiczna
ul. Powstańców Śląskich 9
tel. (77) 461 29 10
wt. 9.00-15.00

woj. podkarpackie

Nowa Dęba 39-460
SP ZOZ Nowa Dęba
Poradnia Chirurgii Ogólnej
ul. M.C. Skłodowskiej 1a
tel. (15) 846 26 51

Jarosław 37-500
Centrum Opieki
Medycznej
w Jarosławiu
Poradnia Chirurgiczna
ul. 3 Maja 70
tel. (16) 6215421

Kolbuszowa 36-100
Przychodnia Rejonowa nr 1
Poradnia Chirurgiczna
i Specjalistyczna
ul. Grunwaldzka 4
tel. (17) 227 12 22

Przemysł 37-700
Prywatny Gabinet
Chirurgiczny
ul. Gen. Józefa Bema 6
tel. 511 048 163
lek. med. Piotr Stabiszewski

Rzeszów 35-241
Rzeszowskie Centrum Chirurgii
Naczyniowej i Endowaskularnej
PAKS IX American
Heart of Poland Sp. z o.o.
z siedzibą w Rzeszowie
ul. Ks. J.Jałowego 10
tel. (17) 850 77 40

Rzeszów 35-036
NZOZ MAGMA-MED
Poradnia Chirurgii Ogólnej,
Leczenie ran w warunkach
ambulatoryjnych
oraz domowych
ul. Żwirki i Wigury 8
tel. (17) 862 25 05

woj. podlaskie

Białystok 15-054
NZOZ OMNI-MED
Zofia Stojak
ul. Mieszka I 8c, lok. 30
tel. (85) 732 63 11

Białystok 15-002
ZOH Hospicjum Domowe
ul. Sienkiewicza 53,
pok. 109
tel. 693 278 231

Kolno 18-500
NZOZ OMNI-MED
Zofia Stojak
ul. Wojska Polskiego 69
tel. (85) 732 63 11

Łomża 18-400
NZOZ ARKA
Opieka Pielęgniarska
Puchalska, Zawadzka Sp.j.
ul. Fabryczna 9A/14
tel. 515 141 553

Łomża 18-400
NZOZ OMNI-MED
Zofia Stojak
ul. Kazańska 2/6
tel. (85) 732 63 11

Mońki 19-100
NZOZ
OMNI-MED
Zofia Stojak
al. Niepodległości 11B lok. A
tel. (85) 732 63 11

woj. pomorskie

Gdańsk 80-286
NZOZ
MORENA Sp. z o.o.
Poradnia Chirurgii
Ogólnej
dr n. med. Grzegorz Michalski,
spec. piel. chirurgicznego
Urszula Szekalska
ul. Jaśkowa Dolina 105
tel. (58) 347 92 64
wt. 17.00 - 19.00

Gdańsk 80-952
Regionalne Centrum
Diabetologii Uniwersyteckie
Centrum Kliniczne
Gabinet Stopy
Cukrzycowej
dr hab. n. med.
Anna Korzon-Burakowska
ul. Dębinki 7c
tel. (58) 349 26 05

Gdańsk 80-631
NZOZ Stogi
Poradnia Chirurgiczna
ul. Stryjewskiego 29
tel. (58) 304 22 60
dr n. med. Kamil Jankowski

Gdańsk 80-305
SP ZOZ Poradnia
Chirurgiczna
przy Szpitalu
Marynarki Wojennej,
ul. Polanki 117
tel. (58) 552 62 07
dr Natalia Gawrych
spec. piel. chirurgicznego
Violetta Wydra

Gdańsk 80-852
PULS-MEDIC Gdańsk
Wyjazdowa opieka
u pacjenta w domu
Leczenie Ran
Przewlekłych
ul. Dyrekcja 2-4
licencjat piel. Ewa Marchel
tel. 509 232 295
spec. opieki
długoterminowej
Barbara Wypustek
tel. 600 983 107

Gdynia 81-589
NZOZ Przychodnia
Dąbrowa-Dąbrówka
ul. Sojowa 22
dr Monika Beyer-Wróblewska
tel. (58) 669 20 36

Pruszcz Gdański 83-000
Indywidualna
Specjalistyczna
Praktyka Pielęgniarska
Sylvia Kiedrowska
Z DOJAZDEM
DO DOMU PACJENTA
tel. 692 858 123

Rumia 84-230
NZOZ NR 1 Rumia,
Poradnia Chirurgiczna
ul. Derdowskiego 23
dr n. med. Jarosław Litwin
tel. (58) 671 15 11

Sopot 81-756
SOPMED Centrum
Medyczne
Poradnia Chirurgiczna
dr Andrzej Nowik
ul. Chrobrego 6/8
tel. (58) 555 26 26

woj. śląskie

Bielsko-Biała 43-302
Szpital Wojewódzki
w Bielsku-Białej
Poradnia Chirurgii
Ogólnej i Naczyniowej
al. Armii Krajowej 101
tel. (33) 810 21 35

Bytom 41-933
Poradnia Chirurgii
Ogólnej
i Naczyniowej
dr n. med. Krzysztof
Szczechowski
ul. Tetmajera 1
tel. (32) 286 52 71

Bytom 41-902
Poradnia Schorzeń Naczyń
al. Legionów 10
tel. (32) 396 44 27
pn.-czw., godz.: 7.15-12.00
pt., godz.: 10.30-13.00

Cieszyn 43-400
NZOZ Specjalista
Poradnia Pielęgnacji
i Leczenia Ran
Przewlekłych
ul. Sienkiewicza 1
tel. (33) 851 28 00

Czerwionka 44-230
Specjalista Chirurg
Artur Lejtmann
ul. Jana Pawła II 7c
tel. 606 960 532,
czw. 16.00-18.00

Częstochowa 42-202
Poradnia Chirurgiczna
ul. Mirowska 15
tel. (34) 370 21 40

Częstochowa 42-200
KOMED
Prywatne Centrum
Diagnostyczno-Lecnicze
Poradnia Chirurgii
Naczyniowej
ul. Sobieskiego 54
tel. (34) 324 61 54

Częstochowa 42-200
Wojewódzki Szpital
Specjalistyczny Poradnia
Chirurgiczna (pokój 216)
ul. Bialska 104/118
tel. (34) 367 34 24
dr Bożena Karol

Jaworzno 43-602
PRO-FAMILIA-MED
Gabinet Chirurgii
Ogólnej
dr Ryszard Maciejowski
ul. Jaworznicka 35
tel. (32) 616 22 37

Katowice 40-635
Poradnia Chirurgii
Naczyń
PHU NAVIMED POL
dwa Sp. z o.o.
ul. Ziółowa 46
tel. (32) 202 40 25

Katowice 40-123
Poradnia Chirurgii
Ogólnej i Naczyniowej
dr n. med. Krzysztof
Szczechowski
ul. Czerwińskiego 10
tel. (32) 201 08 38

Katowice 40-132
Poradnia Chirurgiczna,
Porady z zakresu
leczenia ran
ul. Wyszyńskiego 4
tel. (32) 355 87 16, wew. 101
godz. 8.00-12.30

Lędziny 43-143
NZOZ w Lędzinach
Poradnia Chirurgii
Ogólnej
ul. Pokoju 17
tel. (32) 326 73 74

Racibórz 47-400
NZOZ Lecznica
im. Św. Łazarza
ul. Chodkiewicza 23
tel. (32) 419 08 88

Ruda Śląska 41-709
(Nowy Bytom)
PRO-MEDICAL S.C.
Poradnia Stopy
Cukrzycowej
ul. Niedurnego 50 D
tel. (32) 244 28 89

Rybnik 44-200
Specjalistyczna
Praktyka Lekarska
Krzysztof Paruzel
Chirurgia
ul. Reymonta 50
tel. 509 796 766

Siemianowice Śląskie 41-100
S.C. PARTNER
Specjalistyczna
Praktyka Lekarska
Al. Sportowców 1a
tel. 501 792 636
lek. med. Jan Kądziała
chirurg
codziennie w godz. 16.00-19.00

Wodzisław Śląski 44-300
Centrum Medyczne
Medhouse
lek. med. Maciej Kubicz - chirurg
ul. Radlińska 68
tel. (32) 459 10 10

Wodzisław Śląski 44-300
ZOZ
w Wodzisławiu Śląskim
Poradnia Chirurgii Ogólnej
ul. 26 Marca 164
tel. (32) 459 17 47 lub 62

Zabrze 41-800
NZOZ,
Specjalistyczna
Pomoc Medyczna
MEDSERVICE
ul. Curie-Skłodowskiej 34
tel. (32) 271 02 64
pn., godz.: 10.00-15.00,
wt. i czw., godz.: 10.00-20.00

woj. świętokrzyskie

Kielce 25-729
NZOZ
SALWIKO-CHIRURGIA
Prywatny Gabinet
Chirurgiczny
Jacek Salwowski
ul. Urzędnicza 16b
rejestracja tel. 661 090 540
pn.-pt., godz.: 15.00-20.00

Kielce 25-315
Centrum
GAM-MED
Poradnia Dermatologiczna
dr T. Rostalski
ul. Starodomaszowska 15
tel. (41) 240 68 74

Kielce 25-316
Poradnia Chirurgiczna
przy Szpitalu Kieleckim
im. Św. Aleksandra Sp. z o.o.
ul. Kościuszki 25
tel. (41) 34 17 800

woj. warmińsko-mazurskie

Elbląg 82-300
Przyszpitalna Poradnia Chirurgii
Ogólnej, Wojewódzki Szpital
Zespolony w Elblągu
ul. Królewiecka 146
tel. (55) 2395638

Elbląg 82-300
Przychodnia Specjalistyczna
Gabinet Chirurgiczny
Szpital Miejski Św. Jana Pawła II
ul. Komeńskiego 35
tel. (55) 239 45 02

Kętrzyn 11-400
NZOZ S. Pleskowicz, J. Gierasimiuk
Poradnia Chirurgiczna
ul. Krótka 4
tel. (89) 752 29 75
wt. godz.: 15.00-16.00,
czw. godz.: 15.00-16.00

Ostróda 14-100
Powiatowy Zespół Opieki
Zdrowotnej w Ostródzie S.A.
Poradnia Chirurgiczna
ul. Władysława Jagiełły 1
tel. (89) 646 06 15

woj. wielkopolskie

Czarnków 64-700
Poradnia Chirurgii Ogólnej
ul. Kościuszki 94
tel. (67) 352 81 09

Chodzież 64-800
Pielęgniarska Opieka
Z. Boeske i W. Boeske s.j.
Leczenie ran w gabinecie
i w domu pacjenta
ul. Żeromskiego 35u/8
tel. 501-394-428

Gniezno 62-200
Centrum
Medyczne
Salomed
Leczenie ran również
w warunkach domowych
ul. Wolności 4a
tel. (61) 425 00 12

Kalisz 62-800
Specjalistyczny
Gabinet
Chirurgiczny
lek. med. Sławomir Kaczmarek
ul. Korczak 46
wt. i czw., godz.: 16.30-20.00
rejestracja
tel. 604 771 549

Kępno 63-600
Niepubliczny Zakład
Podstawowej
i Specjalistycznej
Opieki Zdrowotnej
MEDRA
ul. Wawrzyniaka 42
rejestracja
tel. (62) 791 33 00
pn. godz.: 9.00-15.00

Konin 62-510
Specjalistyczna
Praktyka
Pielęgniarska
Leczenie Ran
i Usługi Wyjazdowe
mgr piel. Sylwia Rogowska
tel. 665 077 701

Leszno 64-100
Specjalistyczna
Praktyka Lekarska
ul. Kiepur 8
tel. (65) 528 79 51
lek. med. Leszek Zuchowski

Oborniki 64-600
DANMED
Specjalistyczne
Gabinety Lekarskie
Poradnia Chirurgiczna
Chirurgiczna
ul. Szpitalna 2a
tel. 691-833-133

Ostrów Wielkopolski 63-400
Specjalistyczny
Gabinet
Chirurgiczny
ul. Konopnickiej 54
rejestracja
tel. 500 134 947
pon. godz.: 17.00-20.00

Ostrów Wielkopolski 63-400
Gabinet podologiczny
- specjalistyczna
pielęgnacja stóp
ul. Limanowskiego 24
tel. 512 268 013
od godz. 16.00

Piła 64-920
Prywatny Gabinet Lekarski
lek. med. Wojciech Ptasznik
ul. Łączna 49
tel. 607 224 699
wt. godz. 18.00 - 20.00

Poznań 61-544
ANGIODIABETICA
ul. Przemysłowa 46 a, lok 3
tel. 669 693 693

Poznań 60-111
Poradnia Stopy Cukrzycowej
Art-Medica
ul. Rakoniewiecka 23 A
tel. (61) 830 00 25, 503 075 095
pn.-pt. godz. 9.00-20.00

Poznań 60-834
Poradnia Stopy
Cukrzycowej
ul. Mickiewicza 2
tel. (61) 848 10 11
wt. 14.00-18.00,
śr. 10.00- 14.00,
czw. 11.00-13.00
wew. 228 lub 372

Poznań 61-245
SP SK nr 1
im. Przemienienia
Pańskiego Hospicjum Palium
Odleżyny i owróżdzenia goleni
os. Rusa 25a
tel. (61) 873 83 32
pon. i czw. 9.00-13.00

Słupca 62-400
Prywatna praktyka
w Centrum Medycznym
Amika
ul. Warszawska 16
tel. (63) 277 17 77
lek. med. Mariusz Andrzejewski

Swarzędz 62-020
SK-MED
Poradnia Leczenia Ran
ul. Księżycowa 14b/2
tel. 609 919 291
www.sk-med.pl
dr hab. n. med. Maciej Sopata

woj. zachodnio-pomorskie

Gryfino 74-100
NZOZ MEDYK
ul. Kościelna 35/6
tel. 607 034 316

Koszalin 75-452
Przychodnia
Specjalistyczna
SPONDYLUS
ul. Jana Pawła II 21
tel. (94) 347 11 93

Koszalin 75-950
Specjalistyczny
Gabinet
Chirurgiczny
ul. Zamenhofska 26
tel. (94) 340 59 00

Pyrzyce 74-200
NSZOZ
MULTIMED
ul. Jana Pawła II 13
tel. (91) 577 71 92
pon. 9.00-14.00,
wt. 15.00- 19.00,
czw. 15.00-19.00,
pt. 8.00-12.00
lek. med. Robert Kosiński

Szczecin 70-720
Vascumed
dr n. med. Marcin Śledź
ul. Langiewicza 18/18
tel. 608 651 738

**JEŚLI CHCESZ, ABY TWÓJ ARTYKUŁ
CZY PRZYPADEK ZNALAZŁ SIĘ W INFORANKU PLUS**

PRZEŚLIJ GO NA ADRES REDAKCJI:
dzial.pomocy@convatec.com

PROFESJONALNIE O RANACH DLA SPECJALISTÓW
INFORANEK PLUS

GDZIE KUPIĆ OPATRUNKI?

Opatrunki specjalistyczne powinny być dostępne w każdej aptece, a szczególnie opatrunki refundowane, ponieważ apteka realizująca recepty na opatrunki refundowane ma obowiązek zapewnić ich dostęp. Niekiedy jednak apteki nie posiadają pełnego asortymentu opatrunków, co oznacza konieczność zamówienia i wydłużenia czasu ich zakupu. Dlatego też, ConvaTec na bieżąco monitoruje dostępność opatrunków w aptekach. Na liście poniżej znajdują Państwo apteki, w których dostępny jest pełen asortyment opatrunków ConvaTec.

woj. dolnośląskie

Głogów 62-200

Apteka Dr. Max
ul. Jedności Robotniczej 2
tel. (76) 835 32 22

Jelenia Góra 58-506

Apteka Centrum
ul. Letnia 2
tel. (75) 646 63 80

Legnica 59-220

Apteka Arnica
ul. Jaworzyńska 5
tel. (76) 862 94 42

Środa Śląska 55-300

PCZ POLSKA APTEKA NR 3
ul. Kolejowa 16A
tel. (71) 369 65 21

Wrocław 54-130

Apteka MALVA
ul. Horbaczewskiego 4/6
tel. (71) 351 61 25

Wrocław 54-434

Apteka LEGE ARTIS
- Nowodworska
ul. Gubińska 15
tel. (71) 357 99 05

Wrocław 50-525

Apteka
LEGE ARTIS
ul. Joannitów 22
tel. (71) 367 10 50

Wrocław 51-124

Apteka św. Wojciecha
ul. Kamińskiego 73 A
tel. (71) 327 04 47

Wrocław 53-114

Apteka Przy Weigla
ul. Weigla 10
tel. (71) 790 38 70

Wrocław 50-349

PCZ POLSKA
APTEKA NR 2
ul. Sienkiewicza 58-60
tel. (71) 347 45 20

woj. kujawsko-pomorskie

Bydgoszcz 85-094

Apteka Alba I
ul. Curie-Skłodowskiej 1
tel. (52) 346 01 11

Bydgoszcz 85-021

Apteka
Alba BIS
ul. Gdańska 140
tel. (52) 345 57 57

Bydgoszcz 85-790

Apteka
Alba V
ul. Pielęgniarska 13
tel. (52) 343 98 28

Bydgoszcz 85-825

Apteka
im. O. Klimuszki
ul. Wojska Polskiego 42
tel. (52) 345 16 66

Bydgoszcz 85-011

Apteka Piastowska
ul. Śniadeckich 51
tel. (52) 322 44 73

Bydgoszcz 85-642

Apteka
Pod Jemiołą
ul. Sułkowskiego 48
tel. (52) 341 26 81

Łochowo 86-065

Apteka
Żyj Zdrowo
ul. Porzeczkowa 20
tel. (52) 363 98 69

Toruń 87-100

EURO-APTEKA
ul. Św. Józefa 53/59
tel. (56) 564 33 68

Toruń 87-100

EURO-APTEKA
(przychodnia)
pl. 18 stycznia 4
tel. (56) 652 14 06

woj. lubelskie

Chełm 22-100

Apteka Centrum
- Same Dobre Apteki
ul. Szpitalna 47
tel. (82) 569 90 13

Kraśnik 23-200

Apteka
Centrum
Al. Niepodległości 11A
tel. (81) 825 80 45

Lublin 20-607

Apteka Esculap Sp. z o.o.
ul. Wallenroda 2e
tel. (81) 528 03 11

Lublin 20-094

Apteka
Millenium S.C.
R.W. Gargol
ul. Lubartowska 64/66
tel. (81) 747 35 32

Łęczna 21-010

Apteka
Centrum Sp. j.
E. Gackiewicz i Wspólnicy
ul. Targowa 15-17
tel. (81) 752 26 14

Zamość 22-400

Apteka Vitamed Sp. z o.o.
ul. Prymasa S. Wyszyńskiego 3
tel. (84) 639 82 22

Zamość 22-400

Apteka Zamojska
ul. Piłsudskiego 35/49
tel. (84) 639 59 07

woj. lubuskie

Gorzów Wielkopolski 66-400

Apteka Dworcowa
ul. Dworcowa 2/3
tel. (95) 728 25 99

Sulęcín 69-200

Apteka
POLONEZ (przy Intermarche)
ul. Poznańska 4
tel. 502 652 857

Żary 68-200

Apteka Targowa
ul. Lotników 16
tel. (68) 374 64 29

woj. łódzkie

Łódź 90-141

EURO-APTEKA Sp. z o.o.
ul. Narutowicza 96
tel. (42) 678 17 84

Łódź 94-238

Apteka Herba D. Dobrysiak-
-Kobylińska i wspólnicy Sp. j.
ul. Pługowa 51/53
tel. (42) 634 94 64

Łódź 93-035

Apteka Melissa
ul. Wólczańska 247
tel. (42) 646 07 17

Łódź 90-130

Apteka Melissa 24H
ul. Narutowicza 55
tel. (42) 307 02 09

Łódź 90-513

Apteka Melissa
ul. Struga 16
tel. (42) 636 36 31

Łódź 94-043

Apteka Olimpijska
ul. Olimpijska 7A
Tel. (42) 687 17 06

Łódź 94-042

Apteka Olimpijska
al. Wyszyńskiego 61
Tel. (42) 688 01 41

Łódź 90-004

Apteka Słoneczna
ul. Piotrkowska 191
tel. (42) 672 60 76

Pabianice 95-200

Apteka Fundacji Zdrowie
dla mieszkańców Pabianic
ul. Jana Pawła II 68
tel. (42) 215 46 18

Piotrków Trybunalski 97-300

Apteka
Pod Siódmkami s.c.
Danuta Sochaczewska,
Karolina Sochaczewska
ul. Wojska Polskiego 77
tel. (44) 733 95 17

Sieradz 98-200

Apteka Słoneczna
ul. Wincentego Wnuka 4
tel. (43) 678 05 42

Skierniewice 96-100

Apteka Słoneczna
ul. Rawska 15
tel. (46) 833 38 09

woj. małopolskie

Kraków 31-261

Apteka Hygieia
ul. Rusznikarska 14a
tel. (12) 632 66 50

Kraków 31-062

Apteka Krakowska
ul. Krakowska 35
tel. (12) 430 61 44

Kraków 31-926

Apteka Niezapominajka
os. Centrum B4
tel. (12) 643 79 39

Kraków 31-201

APTEKA ZIKO
ul. Bratysławska 2
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Kraków 31-108

APTEKA ZIKO
ul. Retoryka 23
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Kraków 30-800

APTEKA
ZIKO
ul. Aleksandry 11
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47

Kraków 31-146

APTEKA
ZIKO
ul. Długa 88
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47

Kraków 30-611

APTEKA
ZIKO
ul. Beskidzka 30 A
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Kraków 30-149

APTEKA
ZIKO
ul. Balicka 14 A
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Kraków 31-625

APTEKA ZIKO
os. Piastów 60
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Kraków 31-952

APTEKA ZIKO
os. Uroczę 1
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Kraków 31-834
APTEKA ZIKO
os. Jagiellońskie 19
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Kraków 30-001
Apteka Trynatarska
ul. Trynatarska 4
tel. (12) 430 14 04

Myslenice 32-400
Apteka Esculap
ul. Żwirki i Wigury 14
tel. (12) 272 30 77

Niepołomice 32-005
Apteka Pod Figurką
ul. Bocheńska 15
tel. (12) 281 10 37

Nowy Targ 34-400
Apteka Hipokrates
ul. Krzywa 14
tel. (18) 264 03 15

Oświęcim 32-600
Apteka Libra
ul. Dąbrowskiego 11a
tel. (33) 844 43 41

Proszowice 32-100
Apteka Danuta Garlicka-Konrad,
Irena Szołt Sp.j.
ul. Kopernika 34
tel. (12) 386 38 40

Tarnów 33-100
APTEKA ZIKO
ul. Wałowa 2
tel. 801 003 330
tel. (12) 687 57 47 (z tel. kom.)

Wadowice 34-100
Apteka Rodzina
ul. Podgórska 6
tel. (33) 873 81 13

woj. mazowieckie

Janki 05-090
Apteka
pl. Szwedzki 3
tel. (22) 711 33 88

Konstancin-Jeziorna 05-510
Apteka
ul. Piłsudskiego 15
tel. (22) 756-46-06

Konstancin-Jeziorna 05-510
Apteka
Przy Stocer
ul. Wierzejewskiego 12
tel. (22) 756 45 00

Kozienice 26-900
Apteka Gemini
ul. Warszawska 13
tel. (48) 614 22 55

Łomianki 05-092
Apteka
S&S Laboratories
mgr farm. Dorota
Szczytnicka
ul. Warszawska 59
tel. (22) 751 31 08

Płock 09-402
Apteka Medicor
ul. Kolegiarna 30
tel. (24) 262 48 24

Płock 09-402
Apteka Farmika Spółka Cywilna
mgr farm. Dorota Olżyńska-
Hołowiak, mgr farm. P. Hołowiak
al. Jachowicza 17
tel. (24) 266 89 33

Radom 26-200
Apteka FIT
ul. Tochtermana 1
tel. (48) 360 14 39

Siedlce 08-110
Apteka s.c. mgr Małgorzata
i Dariusz Chmielak
ul. Sienkiewicza 19
tel. (25) 633 66 55

Siedlce 08-110
Apteka Forum
ul. Rynkowa 4
tel. (25) 644 09 10

Warszawa 00-911
Apteka
ul. Koszykowa 78
tel. (22) 628 01 91

Warszawa 03-428
Apteka Blufarm
ul. Konopacka 20
tel. (22) 619 26 92

Warszawa 04-749
Apteka
Bursztynowa
ul. Bursztynowa 2
tel. (22) 473 54 60

Warszawa 02-634
Apteka
Dbam o Zdrowie
ul. Raclawicka 132 B
tel. (22) 856 97 25

Warszawa 04-008
Apteka Galena
ul. Waszyngtona 45/51
tel. (22) 871 85 35

Warszawa 04-359
Apteka Puri-Pharma
ul. Kobielska 11
tel. (22) 403 25 74

Warszawa 02-097
Apteka
Na Banacha
mgr farm. Dorota Szczytnicka
ul. Banacha 1a
tel. (22) 599 10 33

Warszawa 03-476
Apteka Mediq
Cefarm Śląski
Sp. z o.o.
ul. Dąbrowszczaków 5a
tel. (22) 677 02 16

Warszawa 02-781
Apteka
Juventa
ul. Roentgena 5
tel. (22) 855 18 25

Warszawa 00-697
APTEKA
JPC, Galeria LIM
Al. Jerozolimskie 65/79
tel. (22) 630 55 30

Warszawa 03-242
Apteka
Gamma-Pharm
ul. Kondratowicza 8
tel. (22) 326 58 33

Warszawa 03-802
Apteka
Wschodnia
ul. Lubelska 1
tel. (22) 818 65 13

Warszawa 00-378
Apteka Przy Dobrej
ul. Jaracza 10
tel. (22) 625 35 03

Warszawa 03-431
Apteka
Orchis
ul. Środkowa 30
tel. (22) 698 20 01

Warszawa 03-984
Apteka Twoja
ul. Fieldorfa 5
tel. (22) 740 51 32

Warszawa 04-844
Apteka
ul. Patriotów 110
tel. (22) 270 29 88

Warszawa 02-367
Apteka
ul. Grójecka 122
tel. (22) 823 70 40

Warszawa 03-401
Apteka
Quantum Pharmacia
Al. Solidarności 67
tel. (22) 670 46 38

Warszawa 04-348
Apteka GŁÓWNA
ul. Garwolińska 16
tel. (22) 610 75 38

Warszawa 02-211
APTEKA ZIKO
ul. Kasprzaka 24/9
tel. 801 003 330

Warszawa 00-061
APTEKA ZIKO
ul. Marszałkowska 140
tel. 801 003 330

Warszawa 00-677
APTEKA ZIKO
ul. Koszykowa 50
tel. 801 003 330

Warszawa 01-771
APTEKA ZIKO
ul. Broniewskiego 29
tel. 801 003 330

Warszawa 02-620
APTEKA ZIKO
ul. Puławska 101
tel. 801 003 330

Warszawa 02-722
APTEKA ZIKO
Al. KEN 105
tel. 801 003 330

Warszawa 01-108
APTEKA ZIKO
Al. Jana Pawła II 45a
tel. 801 003 330

Wyszów 07-202
Apteka VERA
ul. Sowińskiego 63
tel. (29) 742 49 63

Żyrardów 96-300
Apteka Pod Różą
ul. Limanowskiego 30
tel. (46) 855 44 90

woj. opolskie

Brzeg 49-300
Dolnośląska
Grupa Apteczna
Sp. z o.o. Apteka nr 9
ul. Łokietka 24a
tel. (77) 404 50 66

Krosno 38-400
Apteka MEDIC
ul. Wojska Polskiego 41
tel. (13) 420 05 50

Opole 45-066
Apteka Eskulap
ul. Reymonta 14
tel. (77) 441 86 77

Opole 45-221
Apteka
Eskulap
ul. Chabrów 117
tel. (77) 458 21 90

woj. podkarpackie

Przemyśl 37-700
Apteka eMKA
ul. 3 Maja 18
tel. (16) 670 08 39

Rzeszów 35-045
Apteka
M&G
ul. Hetmańska 23
tel. (17) 862 25 84

Rzeszów 35-068
Apteka
Akademia Zdrowia
ul. Jabłońskiego 5
tel. (17) 871 38 50

Strzyżów 38-100
Apteka
Pod Duchem Świętym
mgr Halina Chrzanowska
ul. Parkowa 1
tel. (17) 276 24 01

Sędziszów Małopolski 39-120
Apteka
Prywatna
mgr farm. Danuta Sochacka
ul. Kościuszki 18 A
tel. (17) 221 65 36

woj. podlaskie

Białystok 15-540
Apteka
Uniwersytecka
Fundacji Uniwersytetu
Medycznego
ul. Żurawia 14
tel. (85) 74 09 554

Białystok 15-430
Apteka "Rodzina"
ul. Przejazd 2a/4
tel. (85) 744 04 00

Białystok 15-269
Apteka
Uczelniana Fundacji
Uniwersytetu Medycznego
w Białymstoku
ul. Waszyngtona 15a
tel. (85) 745 06 98

woj. pomorskie

Chojnice 89-600
Apteka
Promedica
ul. Młodzieżowa 35
tel. (52) 569 17 11,
e-mail:
promedica@aptekachojnice.pl

Człuchów 77-300
Apteka Marzeń
ul. Królewska 2
tel. (59) 834 32 58

Gdańsk 80-305
Apteka
Wałowa
ul. Wałowa 27
tel. (58) 305 18 76

Gdańsk 80-172
Apteka
GEMINI
ul. Trzy Lipy 3
tel. (58) 600 80 77

Gdańsk 80-001
Apteka
MEDIQ
ul. Korzeniowskiego 13
tel. (58) 342 83 38

Gdańsk 80-305
Apteka Spacerowa
ul. Polanki 117
tel. (58) 552 65 20

Gdańsk 80-103
Apteka
Mariacka Dom Leków
ul. Kartuska 5
tel. (58) 721 40 00

Gdańsk 80-214
Apteka
Uniwersytecka
ul. M. Smoluchowskiego 17
tel. (58) 349 17 30

Gdańsk 80-308
Apteka
NOVA
ul. Polanki 7
tel. (58) 719 40 94

Gdynia 80-589
Apteka
Dbam o Zdrowie
ul. Sojowa 22
tel. (58) 629 09 99

Gdynia 81-065
Apteka Dom Leków
ul. Wejherowska 59
tel. (58) 623 02 21

Gdynia 81-350
Apteka Dyżurna
pl. Kaszubski 8
tel. (58) 620 58 58

Gdynia 81-596
Apteka Dom Leków
ul. Zapolskiej 1A
tel. (58) 629 14 40

Kartuzy 83-300
Apteka
im. Św. Huberta
os. Wybickiego 3a
tel. (58) 681 45 60

Kościerzyna 86-400
Apteka MEDIQ
ul. Piechowskiego 36
tel. (58) 686 01 05

Lębork 84-300
Apteka GEMINI
al. Wolności 30
tel. (59) 863 42 05

Lębork 84-300
Apteka przy Browarze
Al. Wolności 40
tel. 59 86 22 766

Puck 84-100
Apteka przy Szpitalu
ul. Sobieskiego 1
tel. (58) 676 93 71

Rumia 84-230
Apteka Polska
ul. Derdowskiego 21
tel. (58) 679 40 16

Słupsk 76-200
Apteka Ratuszowa
ul. Tuwima 8
tel. (59) 842 49 57

Sopot 81-756
Apteka GEMINI
ul. Chrobrego 1
tel. (58) 555 93 37

Starogard Gdański 83-200
Apteka
Elżbietańska
ul. Hallera 21 b
tel. (58) 775 53 13

Starogard Gdański 83-200
Apteka
GEMINI
ul. Lubichowska 14
tel. (58) 562 71 09

Wejherowo 84-200
Apteka
Polska
ul. Kociewska 10
tel. (58) 672 77 44

woj. śląskie

Bielsko-Biała 43-316
Apteka
Pod Dębowncem
al. Armii Krajowej 132
tel. (33) 816 48 84

Będzin 42-500
Apteka
Polska S.C.
ul. Modrzejowska 27
tel. (32) 761 94 52

Cieszyn 43-400
Apteka Medea
ul. Bielska 8
tel. (33) 852 13 45

Częstochowa 42-200
Apteka 4 Pory Roku
ul. Warszawska 2/14
tel. (34) 324 46 93

Częstochowa 42-200
Apteka
MEDICUS
al. NMP 16
tel. (34) 367 10 35

Gliwice 44-101
APTEKA ZIKO
pl. Piastów 10
tel. (12) 687 57 47

Gliwice 44-100
APTEKA ZIKO
ul. Zwycięstwa 3
tel. (12) 687 57 47

Jaworzno 43-600
Apteka Górnicza
ul. Gwarków 1
tel. (32) 615 17 40

Katowice 40-730
Apteka
Pod Bazyliką
ul. Panewnicka 27
tel. (32) 252 65 27

Lędziny 43-143
Apteka
Justo-Farm Sp.J.
ul. Pokoju 17
tel. 664 407 379

Racibórz 47-400
Apteka
Pod Różami
ul. Opawska 33
tel. (32) 415 49 51

Racibórz 47-400
Apteka
Pod Różami
ul. Ogrodowa 40
tel. (32) 415 27 53

Racibórz 47-400
Apteka
ABC-Ocicka
ul. Ocicka 51a
tel. (32) 415 56 20

Sosnowiec 41-200
APTEKA ZIKO
ul. Modrzejowska 16
tel. 801 003 330

Tychy 43-100
Apteka
Dbam o Zdrowie
al. Bielska 107
tel. (32) 329 46 64

Wodzisław Śląski 44-300
Apteka
Eskulap
ul. 26 Marca 164
tel. (32) 455 55 99

Zabrze 41-808
Apteka
Defarm Sp. z o.o.
ul. Budowlana 30 A
tel. (32) 272 12 07

Zabrze 41-800
Apteka
Optima
ul. Franciszkańska 19
tel. (32) 275 26 58

woj. warmińsko-mazurskie

Elbląg 82-307
Apteka
Ogólnodostępna
ul. Komeńskiego 35
tel. (55) 239 45 64

Elbląg 82-300
Apteka
w Elblągu
ul. Żeromskiego 2
tel. (55) 611 43 30

Giżycko 11-500
Apteka
Parkowa
ul. Warszawska 29
tel. (87) 428 52 83

Olsztyn 10-291
Apteka Pod Gryfem
al. Wojska Polskiego 70
tel. (89) 526 57 47

woj. wielkopolskie

Gniezno 62-200
Apteka
Św. Wawrzyńca
ul. Bednarski Rynek 2/3a
tel. (61) 425 48 89

Kalisz 62-800
Apteka
Stylowa 3
ul. H. Sawickiej 1 A
tel. 515 168 476

Konin 62-510
Apteka MED-ALKO
al. 1 Maja 3
tel. (63) 242 01 70

Leszno 64-100
Apteka Pod Wagą
ul. 55. Pułku Piechoty 30
tel. (65) 526 83 61

Poznań 61-848
Apteka Verbena
ul. Długa 1/2
tel. (61) 851 95 43

Poznań 61-866
Apteka
Ludzie dla ludzi
ul. Garbary 5
tel. (61) 852 38 39

Poznań 61-845
Apteka
Leków Gotowych
i Recepturowych
Galenica
ul. Strzelecka 2/6
tel. (61) 852 99 22

Poznań 61-567
Apteka
Pod Koroną
ul. Górna Wilda 107
tel. (61) 833 10 61

Poznań 60-836
Apteka
im. Adama
Mickiewicza
ul. Mickiewicza 22
tel. (61) 847 63 51

Poznań 66-446
Apteka
Wielkopolska
ul. Dojazd 34
(szpital MSWiA)

Poznań 61-462
Apteka
Wielkopolska
os. Kosmonautów 104
(Market Carrefour)
tel. (61) 670 40 42 wew. 6

Poznań 61-696
Apteka
Wielkopolska
al. Solidarności 42
(DT Kaufland)
tel. (61) 670 40 42 wew. 5

Poznań 61-001
Apteka
Wielkopolska
os. Zwycięstwa paw. 110
(przy stacji paliw BP)
tel. (61) 670 40 42 wew. 8

Poznań 61-485
Apteka
Wielkopolska
ul. 28 Czerwca 1956 r. 194
(Szpital HCP)
tel. (61) 670 40 42 wew. 3

Poznań 61-141
Apteka
Wielkopolska
ul. Kórnicka 24 (NZOZ)
tel. (61) 670 40 42 wew. 2

Poznań 60-683
Apteka
Wielkopolska
os. Marysieńki 25 (NZOZ)
tel. (61) 670 40 42 wew. 9

Poznań 61-146
Apteka
Wielkopolska
os. Piastowskie 17
(Pasaż BETA)
tel. (61) 670 40 42 wew. 1

Poznań 61-699
Apteka
Wielkopolska
os. Wichrowe Wzgórze 121 A
(Pasaż Nawa)
tel. (61) 670 40 42 wew. 7

Poznań 60-533
Apteka
Wielkopolska
ul. Polna 40
(Pati i Maks)
tel. (61) 639 42 11

Poznań 61-696
Apteka
Wielkopolska
ul. Serbska 7
(TESCO EXTRA)
tel. (61) 639 42 11

Swarzędz 62-020
Zamkowa
ul. Zamkowa 17C
tel. (61) 651 17 57

woj. zachodnio-pomorskie

Goleniów 72-100
Apteka
Przy Fontannie
ul. Szczecińska 1a
tel. (91) 418 91 27

Gryfino 74-100
Apteka
Centrum
ul. B. Chrobrego 30/38
tel. (91) 829 85 77

Koszalin 75-720
Apteka
Polikliniki MSWiA
ul. Szpitalna 2
tel. (94) 347 16 56

Pyrzyce 74-200
Apteka
Novum
ul. 1 Maja 20
tel. (91) 570 41 48

Stargard Szczeciński 73-110
Apteka
Nowa
ul. Reja 5a
tel. (91) 577 50 86

Szczecin 71-455
Apteka
Arkonka
ul. Arkońska 51
tel. (91) 424 44 77

Szczecin 71-280
Apteka
Pogodna
ul. Mickiewicza 101
tel. 91 48 730 44

Świnoujście 72-600
Apteka
Novum
pl. Słowiański 5/5a
tel. (91) 321 33 70

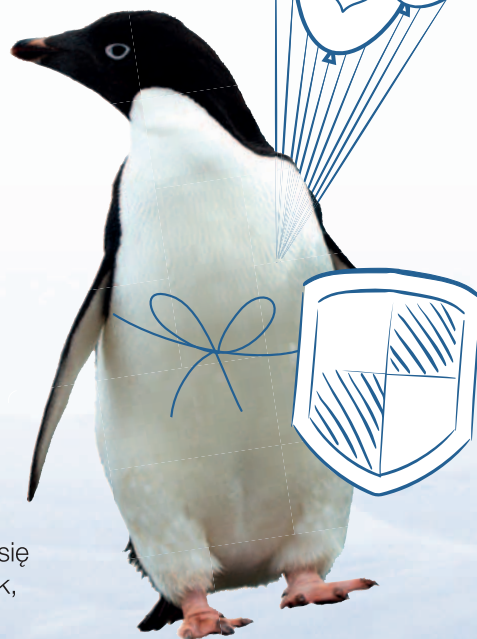
Przedstawiamy...

FoamLite™ ConvaTec

Miękość i dopasowanie każdego dnia*

Przeznaczony do zabezpieczania ran przewlekłych i ostrych z **niewielką ilością wydzieliny**. Opatrunek FoamLite™ ConvaTec to cienki opatrunek piankowy z paroprzepuszczalną warstwą wierzchnią oraz perforowaną, delikatną i przyjazną dla skóry przylepną, **silikonową warstwą kontaktową***¹. Opatrunek FoamLite™ ConvaTec jest elastyczny i dopasowuje się do kształtu ciała, nawet w trudnych do opatrzenia miejscach.

Elastyczny i łatwo dopasowujący się do ciała*¹

Miękki i delikatny

Bariera przeciw wirusom i bakteriom*¹

Nie przykleja się do rękawiczek, nie skleja się*

Może być docinany**

Może pozostawać na ranie do 7 dni**

Łatwy w aplikacji, przesuwaniu i zdejmowaniu*^{1,2}

Wodoodporny*¹

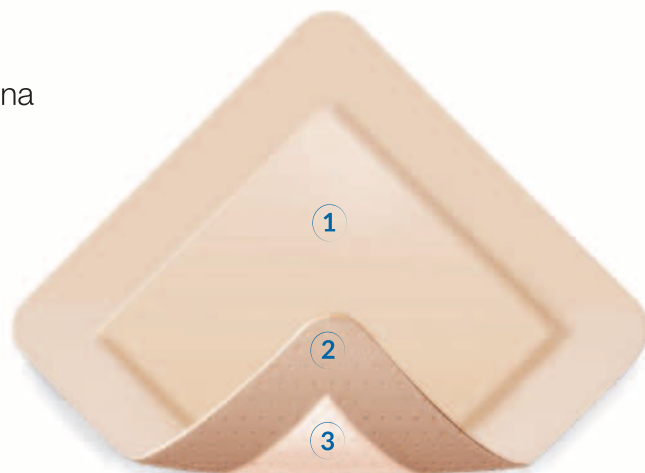

Skin's Guardian
PROTECT. DEFEND. NURTURE

Budowa opatrunku:

FoamLite™ ConvaTec składa się z trzech warstw:

- 1 Mięka w dotyku, wodoszczelna bariera ochronna przeciw bakteriom i wirusom*
- 2 Silikonowa, przylepna, perforowana warstwa kontaktowa jest delikatna i przyjazna dla skóry, ułatwia bezurazową aplikację, zmianę i przesuwanie¹ opatrunku*²
- 3 Cienka, elastyczna, miękka warstwa pianki pochłania wysięk i pomaga zachować wilgotne środowisko gojenia rany*¹

Piśmiennictwo:

* Jak wykazano in vitro

** Zapoznaj się z instrukcją użytkowania produktu znajdującą się w opakowaniu

1. In Vitro Performance Characteristics of Foam Lite ConvaTec WHRI 4680 MS132. 25/04/16 Data on File, ConvaTec Inc.

2. Meulenaire F, Rücknagel H. Soft silicones Made Easy. Wounds International 2013 (May). Available from: www.woundsinternational.com